

פקודת המכרות^{1,2,3,4}

פקודה המסדירה את דבר כריית מכרות

השם הקצר

1. פקודה זו תיקרא פקודת המכרות.

פירושים
(תיקונים:
התשמ"ט,
התש"ס)2. (1) בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן, מלבד אם עניין הכתוב יחייב פירוש אחר -
"מחצבים אלוביאליים" - פירושם מחצבים, יקרים ושאינם יקרים, המצויים בצורת גבישים או שברים בחולות או בחצץ;

1. חא"י, כרך ב', עמ' (ע) 910, (א) 338.
תיקונים: ע"ר 793, 1938, תוס' 1, עמ' (ע) 39, (א) 49;
ע"ר 995, 1940, תוס' 1, עמ' (ע) 37, (א) 46;
ס"ח 182, התשט"ו, עמ' 86;
ס"ח 705, התשל"ג (19.7.1973), עמ' 192;
ס"ח 932, התשל"ט (5.4.1979), עמ' 85;
ס"ח 1283, התשמ"ט (3.8.1989), עמ' 94;
ס"ח 1752, התש"ס (13.8.2000), עמ' 287.
התוספות תוקנו:
ע"ר 32, התש"ט, תוס' ב', עמ' 30;
ק"ת 350, התשי"ג, עמ' 846;
ק"ת 838, התשי"ט, עמ' 194;
ק"ת 928, התשי"ט, עמ' 1726 [התשי"ט (מס' 2)];
ק"ת 3644, התשל"ז (30.12.1976), עמ' 645;
ק"ת 4211, התשמ"א (8.3.1981), עמ' 633;
ק"ת 5048, התשמ"ז (6.8.1987), עמ' 1209.

2. ההוראות שהיו בפקודה זו והתייחסו להפקת נפט ("כריית שמן") בוטלו לפי פקודת כריית השמן, 1938. הפקודה האחרונה בוטלה בחוק הנפט, התשי"ב-1952.

3. עפ"י תיקון בס"ח 1296, התש"ן (31.12.1989), עמ' 30 - סמכות הנתונה בפקודת המכרות למפקח או למנהל, כמשמעותם בפקודת האמורה, תהיה בכל הנוגע למחצבים, שהשר או מי שהסמיך לענין זה קבעו בהודעה ברשומות שהם מקור אנרגיה, נתונה לממונה, והוא יפעילה בהתייעצות עם המועצה המייעצת לפי חוק הנפט. לענין זה, "מחצבים" - למעט מינרלים רדיו אקטיביים כמשמעותם בפקודת המינרלים הרדיו אקטיביים, 1947.

4. הסמכויות הקבועות בפקודה הועברו משר התעשייה והמסחר לשר האנרגיה והתשתית, לפי חוק מקורות אנרגיה (י"פ 4258, התשנ"ה (3.11.1994), עמ' 530). עפ"י הודעה שפורסמה ב"פ 4457, התשנ"ז (17.11.1996), עמ' 482, הועברו סמכויות שר המסחר והתעשייה על-פי פקודה זו - לשר לתשתיות הלאומיות. ההודעה לא מתייחסת להוראות חוק מקורות אנרגיה ולהעברת הסמכויות על פיו.

"חברה" - כוללת חברה יחידה וקבוצת חברות שאחת מהן או כמה מהן נתונות לפיקוחה של חברה אחרת מאותה קבוצה או מסונפת לה או בנות לה ;
"מפקח" - פירושו מפקח על מכרות, לרבות כל אדם שנתמנה כדין למלא את מקומו ;
"מנהל" - פירושו מנהל המחלקה הממונה על ביצועה של פקודה זו או פקיד אחר של ממשלת ישראל הממונה על כך ;
"מקום היסטורי" - אתר עתיקות כמשמעותו בחוק העתיקות, התשל"ח-1978 ;
"מקום קדוש" - כולל כל מקום קדוש, בנין דתי או מקום דתי המסור להשגחתו של כל מוסד דתי בהתאם לסעיף 14 מכתב הממונות על פלשתינה (א"י) ;
"בעל תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה, בעל תעודת-תגלית או זכות-כרייה" - פירושו מי שניתנו לו לכתחילה אותה תעודת-היתר או אותה זכות, ואילו לגבי תעודת-היתר לחקירה, רשיון-חיפוש, תעודת-תגלית או זכות-כרייה כולל המונח גם את מי שאותה תעודת-היתר או אותו רשיון או אותה תעודה או אותה זכות עברו לידו, כולם או מקצתם, בדרך ירושה, בדרך העברה, בדרך הנחלה או בדרך אחרת ;
"קרקע" - כוללת כל סוגי הקרקע הכלולים בחוק-הקרקעות העותומני וגם כל מימי החוף ומימי הנהרות והאגמים שבארץ ;
"מכרה" - פירושו כל הפירה לצורך כריית מחצבים וכל מכמני-מחצבים, שמנצלים אותם מעל פני האדמה לצורך תכלית כרייה כמוגדר בסעיף זה, לרבות הבנינים, המבנים, המיסדר, המנגנון, החשמליות, הרכבות, הכלים, המחסנים, ערמות הזבל והאשפה, השייכים או נוגעים לכך, בין שהם מעל האדמה ובין שהם מתחת לאדמה ;
"מחצבים" - אפשר להם שיהיו מחצבים יקרים או מחצבים שאינם יקרים ;
"מחצבים" - פירושם כל החמרים בעלי ערך כלכלי שהם חלק מקליפת האדמה או שמוצאם הטבעי הוא מקליפת האדמה, לרבות שמן מינרלי, חמר וגז טבעי, ולמעט מחצבי תמיסה או כבול (Peat) אילנות, עצי-בנין וכל תוצרת-יער כיוצא בזה או החמרים שהוגדרו במונח "מחצבה" בסעיף 108 ;
"תכלית-כרייה" - פירושה כל עבודה הנחוצה או קשורה לקבלת מחצבים, מיצויים והטיפול בהם, לרבות חיפוש ובנין של ניקבה, אמת-מים, סכר, תעלה או בריכה, בניית מסילת-ברזל צרה, או חשמלית, הנחת צינורות אילו שהם, הקמת כל מנגנון או בנין אם לשם פעולות-הכרייה או לשם שיכון העובדים, וכל עבודה אחרת שיכריז עליה שר הפיתוח במודעה כי היא תכלית-כרייה ;

"מחצבים שאינם יקרים" - כוללים את כל המחצבים, פרט למחצבים יקרים;
 "מודעה" - פירושה מודעה ברשומות;
 "שמן" - פירושו שמן מינרלי, לרבות גז טבעי;
 "כמויות כדאיות" - פירושו כמויות מספיקות של מחצבים המאפשרות לנהל או להמשיך את פעולות הכרייה על בסיס מסחרי;
 "מתכות יקרות" כוללות פלטינה, זהב וכסף ואותן המתכות האחרות שיכריז עליהן שר הפיתוח במגשר שיפורסם ברשומות כעל מתכות יקרות;
 בתנאי שלא ייחשב רגב-מתכת כמחצב יקר אלא אם כן יש בו אותה מכסה של מתכת יקרה או מתכות יקרות שתאפשר את כרייתו בגושים בכמויות כדאיות, מלבד הרווחים שאפשר להפיק ממנו מתוך שיהיו ממצים ממנו חומר מינרלי אחר;
 "מחצבים יקרים" כוללים אבנים יקרות, מתכות יקרות ורגבי מתכות יקרות;
 "אבנים יקרות" כוללות יהלומים, אודם, ספיר, ברקת וכל אותן האבנים האחרות שמכריז עליהן שר הפיתוח במגשר שיפורסם ברשומות כעל אבנים יקרות;
 "קרקעות-ציבור" פירושו כל הקרקעות בישראל, הנתונות לפיקוחה של ממשלת ישראל בתוקף אמנה, ברית, הסכם או ירושה וכל הקרקעות שנרכשו או שעומדים לרכשן לשירות הציבור או לכל צורך אחר;
 "נוק לפני הקרקע" כולל נוק לבנינים או לכל מבנים אחרים שהוקמו על פני האדמה;
 "לחקור" פירושו לנהל חקירה גיאולוגית על מנת לברר אם יש מחצבים ואם אין, ועל מנת לקבל ידיעות אחרות על טיבה של קליפת האדמה ועל המבנה שלה ועל התפלגות המים אשר על פני האדמה ואשר מתחת לה;
 "לכרות" כולל את כל הפעולות הנחוצות למדי לשם ניצולם, רכישתם וקבלתם של מחצבים והעלאתם אל פני האדמה או הובלתם;
 "לחפש" כולל את כל הפעולות הקשורות בחיפוש מחצבים והנחוצות למדי כדי לאפשר למחפש לבדוק עד לאיזו מידה נושאת בה האדמה מחצבים.

(2) שום דבר האמור בפקודה זו לא ייחשב כאילו הוא בא לגרוע מן הזכויות לגבי מחצבי-תמיסה או לגבי מעיינות מינרליים.

3. שום אדם לא יחקור ולא יחפש ולא יכרה מכרות אלא אם כן יש בידו תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה או רשיון לחיפוש, זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה שקיבלם עפ"י הוראות פקודה זו.

אסור לחפש מחצבים, לחקור או לכרותם אלא עפ"י הוראות פקודה זו

4. (1) יכול שר הפיתוח למנות בצו פקיד שיכונה בתואר מפקח על המכרות (המכונה בפקודה זו "המפקח") ופקידים אחרים שיהא צורך בהם כדי לבצע את הוראות הפקודה הזאת.
(2) אם יצווה שר הפיתוח אפשר לצרף את משרתו של המפקח למשרה אחרת בשירות ממשלת ישראל.

מינוי מפקח על המכרות

5. אין מביאים במשפט את המפקח באופן אישי או את כל פקיד שנתמנה עפ"י פקודה זו על כל מעשה שעשה אותו בתום-לב אגב מילוי חובותיו.

אין המפקח אחראי על מעשים שעשה אותם בתום לב

6. כל המשרת בממשלת ישראל, אם במשרה אזרחית ואם במשרה צבאית, לא ירכוש ולא יחזיק, במישרין או בעקיפין, כל זכות או טובת-הנאה עפ"י כל תעודת-היתר, רשיון, זכות או חכירה הניתנים בהתאם לפקודה זו וכל תעודה או טרנסקציה שנראה מגופם כי הם מקנים לאותו אדם זכות כזאת או טובת-הנאה כזאת תהיינה בטלות ומבוטלות.

אסור לפקיד הממשלה לרכוש זכויות

7. בצו שיפורסם ברשומות רשאי שר הפיתוח להכריז כל אזור כאזור סגור בפני חיפושים או חקירות, אם למשך זמן מסויים שיפורט בצו ואם ללא הגבלה בזמן.

יכול שר הפיתוח לסגור איזורים מסויימים ולא להרשות בהם חיפושים או חקירות

8. (1) שום תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה, רשיון לחיפוש או זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה או רשיון-חציבה לא ירשו ולא יחשבו כמרשים את בעליהם לחפש, לחקור או לכרות בתוך האזורים דלקמן -

קרקעות היוצאות מן הכלל (חיקון החשמ"ט)

- (א) (I) בכל אזור שיש בו מקום קדוש או הנמצא בתוך תחום של מאה מטר ממקום קדוש, אלא אם הסכים לכך המוסד הדתי הממונה על השגחת המקום הקדוש;
- (II) בכל אזור שיש בו מקום היסטורי או הנמצא בתוך תחום של מאה מטר ממקום היסטורי, אלא אם הסכים לכך המנהל כמשמעותו בחוק **רשות העתיקות** התשמ"ט-1989;
- (III) בכל אזור-יער סגור או ביער השייך למדינה או המסור להשגחתה, אלא אם הסכים לכך מנהל משרד

- החקלאות בהתחשב עם אותם תנאים שיתנה לשם שמירת תוצרת היער;
- (ב) בקרקע הנמצאת בתוך אזור עיריה או באזור של כפר, אלא אם הסכימה לכך הרשות המקומית;
- (ג) בקרקע שייחודה לצורך איזו מסילת-ברזל או הנמצאת בתוך תחום של מאה מטר מכל מסילת-ברזל, אלא אם הסכים לכך המנהל הכללי של מסילות-הברזל;
- (ד) בקרקע שנמצא עליה או במרחק של מאה מטר ממנה סכר או אוצר-מים המשמש לצורך הספקת-מים לציבור, או קרקע שעובר עליה או במרחק של מאה מטר ממנה צינור המשמש בקשר עם סכר או אוצר-מים כזה, אלא אם הסכים לכך המוסד הציבורי הנוגע בדבר;
- (ה) בקרקע ששר הפיתוח יכריז עליה בצו כסגורה בפני חקירות, חיפושים או כריות, אם לזמן-מה או לתמיד;
- (ו) בקרקע שעדיין קיימת לגביה תעודת-היתר לחקירה, רשיון לחיפוש או זכות-כרייה שניתנו קודם לכן, שלא ע"י האדם או בשמו של האדם שניתנו לו אותה תעודת-היתר או אותו רשיון או אותה זכות;
- (ז) בקרקע שמחזיקים בה עפ"י חוזי-כרייה בני-תוקף ובקרקע שהוגשה על אודותיה בקשה לזכות-כרייה או לחכירה, כל זמן שלא נדחתה אותה בקשה;
- (ח) בקרקע שניתנה או נרכשה עליה זכות לחיפוש או לכרייה בימי השלטון העותומני, עד שיכריז שר הפיתוח בצו שהקרקע פתוחה בפני חקירה או חיפושים;
- בתנאי שלגבי קרקע הנכללת בפסקאות (ו), (ז) ו-(ח) יכול המפקח, למרות קיומן של אותן זכויות, ליתן תעודות-היתר לחקירה באזורים כאלה, ויוכל לתת גם רשיונות-חיפוש ויכול שר הפיתוח ליתן זכויות-כרייה או חכירות-כרייה לגבי מחצבים השונים מאלה המפורטים בתעודות-ההיתר, ברשיונות או בזכויות או בחכירות הקיימים, לכשנוכח שלא ייגרם כל נזק לעניניהם של בעלי תעודות-ההיתר, בעלי-הרשיונות, בעלי-הזכויות או בעלי-החכירות.
- (2) אם תתעורר שאלה אם איזו קרקע מסוימת מוצאת מן הכלל, תובא השאלה לפני המפקח, והחלטתו תהא נתונה לערעור בפני שר הפיתוח.

הוראה בדבר
הסכמת בעל
הקרקע או
המחזיק בה,
וכו'

9. אין ליתן תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה או רשיון לחיפוש, או זכות-כרייה או חכירה לכרייה לגבי קרקע שאינה קרקע הציבור, אלא בהסכמת בעל הקרקע, כשאותה קרקע לא הוחכרה לתקופה של יותר משלוש שנים, ובהסכמתו של בעל הקרקע ושל החוכר כשאותה קרקע הוחכרה לתקופה העולה על שלוש שנים:

בתנאי שאם לא ניתנה הסכמה כזאת תוך חודש ימים לאחר שהמפקח ביקש אותה, ואין בידי בעליה או בידי החוכר תעודת-היתר לחקירה או רשיון או זכות או חוזה-חכירה לגבי הקרקע הנידונה, ואף לא הגישו בקשה על כך, הרי מותר לתת תעודת-היתר, רשיון, זכות או חוזה-חכירה בהתאם לפקודה זו על תנאי שהמבקש יתן אותו בטחון שידרוש ממנו המנהל כי שלם ישלם פיצויים הוגנים בעד כל נזק שייגרם תוך כדי פעולות-הכרייה שהורשו כאמור בזה.

התנאים
המשתמעים
מתוך תעודת
ההיתר וכו'

10. כל תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה וכל רשיון לחיפוש וכל זכות-כרייה וכל חוזה-חכירה לכרייה, ישתמעו מתוכם הדברים הבאים -

(א) התחייבות מצד בעל תעודת-ההיתר, הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה לשלם לבעלים או למחזיקים של שטח קרקע הכלול בתעודת-ההיתר או ברשיון או בזכות או בחוזה-החכירה ולבעלים או למחזיקים של קרקע הסמוכה לאותו שטח-קרקע, פיצויים בעד כל נזק שיהא נגרם תוך כדי פעולות החקירה, החיפוש או הכרייה לכל זכויות שעל הקרקע, הן זכויות שנוצרו לפני מתן תעודת-ההיתר, הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה והן זכויות שנוצרו לאחר מכן; ומקום שסבור המפקח כי החקירה, החיפוש או הכרייה עלולים לגרום נזק כזה, הרי בטרם יינתנו תעודת-ההיתר, רשיון, זכות או חוזה-חכירה יכול הוא לדרוש ממי שהגיש בקשה עליהם לתת ערובה שיראה צורך בה, אם בצורת השלשת פקדון ואם בדרך אחרת, כנגד אפשרות של נזק, ומשניתנה אותה ערובה שוב לא תהא לבעל הקרקע או למחזיק בה הנזכרים לעיל הזכות למנוע בדרך משפט או בדרך אחרת את פעולת החקירה, החיפוש או הכרייה;

(ב) שמירה על כל הסמכויות של שר הפיתוח לעלות על אותן קרקעות ולתת לאיזה אדם או לכמה בני-אדם את הרשות לעלות על אותן קרקעות לכל תכלית שהיא, פרט

לתכליות שלשמן ניתנו תעודת-ההיתר, הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה, ובפרט (ומבלי לצמצם במאומה את הסמכות הכללית הזאת ואת הרשות הזאת) לבנות או להקים על פני אותן הקרקעות, דרכן או ממעל להן כל אותן הדרכים, החשמליות, מסילות-הברזל, קווי-הטלגרף וקווי-הטלפון וקווי-צינורות שיהיו נחוצים ודרושים לכל תכלית שהיא, ולקבל מתוך הקרקעות הכלולות באותם תעודת-ההיתר, הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה את כל אותם האבנים, העצים או החמרים האחרים שיהיו נחוצים ודרושים לצורך בנייתם או תיקונם או החזקתם של אותם הדרכים, החשמליות, מסילות-הברזל, קווי-הטלגרף וקווי-הטלפון, כבלי-חשמל וקווי-צינור או לכל צורך אחר, ולעבור ולחזור ולעבור על פני אותן הקרקעות או באותם הדרכים, החשמליות, מסילות-הברזל וקווי-הצינור לכל צורך שהוא ובכל עת שיתעורר הצורך בכך ובכפוף לאותה הנחה בדמי-השכירות או לתשלום אותו סכום פיצויים שייקבעו בדרך הסכם או שייקבעו בדרך בוררות בצורה הקבועה, כשאין הצדדים באים לכלל הסכם בענין;

(ג) התחייבות מצד בעל תעודת-ההיתר, הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה לשחרר את שר הפיתוח ואת כל פקיד מפקידי הממשלה מכל משפט, תביעה ודרישה מכל מין שהוא שיובאו ע"י איזה אדם שהוא בגין כל נזק שייגרם לרכושו ע"י אותו בעל תעודת-ההיתר, הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה תוך כדי ההשתמשות בסמכויות המסורות לו באותם תעודת-היתר, הרשיון, זכות או חוזה-חכירה, ומכל הוצאות-משפט ומכל הוצאות אחרות הכרוכות בכך.

גבולות הזכויות למחצבים

11. הזכויות למחצבים לגבי כל קרקע יצומצמו לאותם המחצבים שבגבולות המאונכים של אותו שטח-קרקע ולא ישתרעו על כל הסתעפות של עורקי מחצבים, גידיהם, רוכסיהם או אפיקיהם מעבר לאותם גבולות:
בתנאי שהזכות לקחת שמן מינרלי, חמר או אספלט לא תהא נפגעת מחמת העובדה שחמרים אלה זורמים אל שטח הקרקע ממקום שמעבר לגבולותיו.

12. הכרייה תיחשב לתכלית ציבורית בגדר כל חוק או פקודה הדנים בהפקעת-קרקע לצרכי הציבור.

כריה יהא דינה
כדין תכלית
ציבורית

חלק ב' - חיפוש וחקירה

תעודות-היתר לחיפוש

תעודת היתר
לחיפוש

13.1 (1) המפקח רשאי ליתן תעודת-היתר לחיפוש לכל שיגיש בקשה על כך באופן הקבוע וישלם את המס הקבוע:
בתנאי שלא יתן תעודת-היתר -

- (א) למי שאינו יודע קרוא; או
- (ב) למי שלא מלאו לו שמונה-עשרה שנה; או
- (ג) למי שהורשע על עבירה עפ"י פקודה זו או למי שהחזיק בידו קודם לכן תעודת-היתר, רשיון, זכות או חכירה שניתנו לו עפ"י פקודה זו ושחולטו מחמת שהפר תנאי מתנאיהם, חוץ אם הסכים שר הפיתוח כי תינתן לו תעודת-ההיתר; או
- (ד) למי שאין בידו להוכיח באופן המניח את הדעת כי יש לו די כסף או אשראי כדי לאפשר לו לשלם את הוצאות הנסיעה והחיפוש שיהא עליו להוציא וכל פיצויים שיהא עליו לשלם אגב ההשתמשות בסמכויות הנתונות בתעודת-היתר.

- (2) תעודת-היתר אפשר להגבילה ואפשר לא להגבילה הן בנוגע לאזור בו יחפש בעל התעודה והן בנוגע למחצבים אותם יחפש ולא יהא בה בתעודת-ההיתר משום מתן זכות-יחיד לבעליה הן לגבי האזור הכלול בה והן לגבי מחצב או מחצבים שיחפשו בתוקף תעודת-ההיתר.
- (3) תעודת-היתר לחיפוש לא תקנה לבעליה זכות לחפש שמן.

תעודת היתר
לחיפוש תהא
לטובת בעליה
או לטובת
מרשהו. זכות
חיפוש תהא
נתונה לבעל
התעודה בלבד

- 14.1 (1) תעודת-היתר יכול בעליה להחזיק בה לטובתו הוא בלבד או בתורת שליח לטובת מרשהו ולא תהא ניתנת להעברה מאיש לאיש ומועדה יתם מקץ שנים-עשר חדשים למן תאריך נתינתה, אלא שיכול המבקר, לפי הכרעת-דעתו, לחדשה באופן ובתנאים שייקבעו, ולא יעכב ללא צורך את חידושה.
- (2) בעליה של תעודת-ההיתר, הוא בלבד ולא מרשהו, יוכל לחפש בתוקף תעודת-ההיתר.
- (3) תעודת-היתר שניתנה למי שעובד אצל אדם אחר לטובתו של המעביד ואותו מעביד שילם את מס התעודה, הרי עפ"י בקשת המעביד

אפשר לתת את תעודת-ההיתר על תנאי שמועדה יתם מיד לכשיפסיק בעליה את שרותו אצל המעביד; תנאי זה ייכתב על גבי תעודת-ההיתר, ובכל מקרה כזה יהיו המעביד ובעל התעודה אחראיים שניהם כאחד וכל אחד מהם בפני עצמו לתשלום כל סכום כסף שיידרש מבעליה לשלם עפ"י פקודה זו.

15. בעליה של תעודת-היתר לחיפוש רשאי -

זכויותיו של
בעל תעודת
היתר לחיפוש

(א) לעלות על כל קרקע הכלולה בתעודת-היתר, כשאין אותה קרקע מוצאת מן הכלל, על מנת לברר אם יש בה מחצבים ואם אין, וגם
(ב) לחפור בורות, לשם אותו חיפוש, ולחפור בדרך כלל כל החפירות הנחוצות, בעומק לא יותר משני מטרים, חוץ אם נתקבלה לכך רשות מיוחדת מטעם המפקח, ולחפור תעלות בעומק לא יותר מעשרה מטרים, חוץ אם נתקבלה רשות כיוצא בזה, ואולם אסור לו לקדוח קדיחות או לנקוט בפעולות אחרות שתכליתן או תוצאתן הישירה היא רכישת מחצבים.

תעודות-היתר לחקירה

מתן תעודת היתר
לחקירה

16. יכול המפקח ליתן תעודת-היתר לחקירה לכל שיגיש בקשה באופן הקבוע ויביא הוכחות המניחות את הדעת כי יש ברשותו הון חוזר די הצורך וכי יש לו השכלה טכנית או עזרה טכנית די הצורך לנהל חקירה נאותה ומספקת, וישלם את המס הקבוע לגבי אזור בגבולות המכסימום הקבוע ובתנאי שיתחייב למדוד את האזור מדידה גיאולוגית ולחקור אותו מבחינות אחרות בהתאם להוראות פקודה זו ובתוך מועד שיקבע.

זכות בכורה
לרשיון חיפוש

17. (1) חלף התחייבות זו תהא לבעליה של תעודת-היתר לחקירה זכות-יחיד לחקור את האזור הכלול בתעודתו ונוסף על כך תהא לו, בכפוף לסעיפים 7, 8, (1)23 ו-24(2), זכות-בכורה וזכות-יחיד להשיג רשיון לחיפוש בחלק או בחלקים מן האזור שיבחר בהם ושלא יעלו על המכסות דלקמן מן האזור הנחקר על ידו כדי הנחת-דעתו של המפקח -
אחד אחוז למאה, אם הוא מבקש רשיון לחיפוש מחצבים שאינם יקרים;

מחצית האחוז למאה, אם הוא מבקש רשיון לחיפוש מחצבים יקרים.
 (2) החלקים שבחר בהם יהיו ישרי-זוית בצורתם, אך לא תהא כל הגבלה לגבי מספר החלקים האלה, אלא בזה בלבד שההיקף הכללי של כל החלקים הנבחרים לא יהא יותר מפי שניים מהיקפו של ריבוע של שטח אותם החלקים.

חובותיו של בעל תעודת היתר לחקירה

18. מי שיש בידו תעודת-היתר לחקירה חייב להעסיק מודדים גיאולוגיים בני-סמך ושאר מומחים שיהיו טעונים אישור מטעם המפקח ועל אלה להוציא לפועל את המדידה בהתאם להוראות הכלליות שיתן המפקח מזמן לזמן, למדוד את הסלעים, המחצבים, האדמה וכמות המים שלהם, כדי הנחת-דעתו של המפקח, ולהגיש לו מזמן לזמן דו"חות, ידיעות, מפות, תרשימים, דיאגרמות, פרטים, דוגמאות, אנליזות ונסיונות של בדיקות ככל אשר ימצא לדרוש.

זכות הממשלה לפרסם את הידיעות

19. הממשלה תקבל העתקות מכל הדו"חות, הידיעות, המפות, התרשימים, הדיאגרמות והפרטים, האנליזות והנסיונות של בדיקות, ביחד עם שתי דוגמאות מן החומר הנידון בהם, ותהא זכאית לפרסם את הידיעות שתתקבלנה מתוך כך או לטפל בהן באופן אחר ככל אשר תמצא לנכון, אם מקץ שלוש שנים לאחר שקיבלה אותן או מיד עם נתינת הרשיון לחיפוש, הוא זכאי לקבלם עפ"י הוראות סעיף 17 או סעיף 23(1), הכל לפי התאריך המוקדם יותר.

עונשו של מי שאינו מגיש דו"חות וכו'

20. אם לא ימלא בעל תעודת-היתר לחקירה אחרי הוראות סעיף 18 לא יהא זכאי לקבל כל רשיון לחיפוש לגבי כל קרקע הכלולה בתעודת-ההיתר לחקירה, ועונש זה לא יפגע בזכותו של המפקח לתבוע בדרך-משפט העתקות או כל חומר או דבר שהממשלה זכאית לקבלם עפ"י סעיף 19.

החזרת תעודת היתר לחקירה

21. בעל תעודת-היתר לחקירה רשאי להחזיר את תעודתו בהגישו מודעה בכתב למפקח ובשלמו את המס הקבוע.

ביטול תעודת היתר לחקירה

22. אם בזמן מן הזמנים יהא המפקח סבור שבעל תעודת-ההיתר לחקירה אינו מוציא לפועל את החקירה בכל הזריזות הדרושה או בכל

המומחיות והדיוק הדרושים בהתאם להוראות פקודה זו ולדרישות המפקח, יהא מותר לו למפקח לבטל את תעודת-ההיתר אם לגבי כל האזור הכלול בתעודה או לגבי מקצתו, מבלי לתת לבעליה כל פיצויים לחשבון העבודה שעשה או לחשבון ההוצאות שהוציא.

זכותו של בעל
תעודת היתר
לחקירה לקבל
עפ"י תעודה
מאת המפקח,
זכות חיפוש
או זכויות
כרייה אחרות
בחלק מן
האזור הנחקר

1.23 (1) אם יעיד המפקח בתעודה שמדידת השטח, המהווה את כל האזור הכלול בתעודת-ההיתר או את מקצתו, נשלמה כדי הנחת-דעתו, יברור לו בעל תעודת-ההיתר, תוך שלושת חדשי-חמה, חלק מאותו האזור, שהוא רוצה לקבל ביחס אליהם רשיון לחיפוש, ואותו חלק או אותם החלקים לא יהיו בגבולות אזור המוצא מן הכלל עפ"י סעיף 7 או 8 ולא יהיו למעלה מן המכסות הקבועות בסעיף 17, ובכפוף לאמור בזה תיחשב תעודת-ההיתר מאז ואילך כתעודת-היתר שתם מועדה לגבי השטח שניתנה עליו תעודה כאמור בזה.

(2) פרט למותנה בסעיפים 16 עד 23, הרי רשיונות לחיפוש שניתנו בהתאם לאותם סעיפים יהיו כפופים להוראות הסעיפים 24 עד 38.

רשיונות-חיפוש

למי יינתנו
רשיונות
חיפוש

1.24 (1) כל שיש בידו, ישירות או באמצעות מורשהו, תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה, הרי בשלמו את המס הקבוע יכול הוא לפנות באופן הקבוע בבקשת רשיון לחיפוש, שיהא מקנה לו זכות-יחיד לחפש באזור המפורט ברשיון למשך תקופה שלא תהא עולה על המכסימום שייקבע לאותו מחצב או לאותם מחצבים שיפורשו ברשיון.

(2) בהתחשב עם הוראות הסעיפים 16 עד 23, יכול המפקח להיענות לאותה בקשה:

בתנאי שלא ייענו לאותה בקשה אלא אם כן -

- (א) הוכיח המבקש בהוכחות המניחות את הדעת שהמחצב או המחצבים, שמוסבת עליהם בקשתו, קיימים באזור שעליו מוסבת בקשתו, וכן
- (ב) סימן המבקש את גבולות האזור שהוא באופן הקבוע בטרם הגיש את בקשתו, וכן
- (ג) הניח את דעתו של המפקח שיש ברשותו הון חוזר די

הצורך ויש לו השכלה טכנית או עזרה טכנית די הצורך להבטחת חקירה נאותה ומספקת.

25. יכול המפקח, לפי הכרעת-דעתו המוחלטת, ליתן רשיון אחד או יותר מרשיון אחד לאדם אחד, לרבות אדם הזכאי ברשיון או שיש בידו רשיון עפ"י סעיף 17: בתנאי שלא יתן המפקח רשיון-חיפוש למי שאין בידו, לא ישירות ולא באמצעות מורשהו, תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה לגבי כל אזור שהגיש עליו בקשת-רשיון.

יכול אדם להחזיק יותר מרשיון חיפוש אחד

26. (1) מחובתו של בעל רשיון-חיפוש לחפש באזור הנזכר ברשיונו במומחיות ובזריזות די הצורך, אם הוא עצמו או באמצעות מורשהו.
(2) כל שלא ינהל את החיפוש במומחיות ובזריזות די הצורך, הרי יהא דבר זה משמש נימוק לביטול הרשיון מטעם המפקח.

חובה לחפש במומחיות ובזריזות די הצורך

טופס הרשיון והאיזור הכלול ברשיון

27. (1) הרשיון יהא ערוך בטופס הקבוע.
(2) האזור הכלול ברשיון-החיפוש לא יהא עולה על המכסימום הקבוע ויהא בצורה שתיקבע.
(3) מי שיש בידו רשיון-חיפוש חייב לסמן באופן הקבוע את גבולות האזור שניתן עליו הרשיון.

הזכויות שעפ"י רשיון חיפוש

28. בעל רשיון-חיפוש תהא לו זכות-יחיד לחפש בקרקעות האזור הכלול ברשיון-החיפוש שלו, ולשם כך יכול הוא -
(א) לעלות על הקרקעות שבאותו האזור, הוא וסוכניו ופועליו, להשתמש שם בזכויות הנתונות לבעל תעודת-היתר לחיפוש, בכולן או במקצתן, ומלבד זאת יוכל לקדוח בהן קדיחות ולעשות שם חפירות ושאר עבודות שתהיינה דרושות או רצויות כדי לברר אם יש באזור המחצבים המפורשים ברשיונו בכמויות כדאיות ואם אין;
(ב) להעסיק בעבודת-החיפוש באותה קרקע כמה אנשים שירצה, ולצורך אותו חיפוש לא יידרש מאותם האנשים להיות בעלי תעודות-היתר לחיפוש;
(ג) להקים ולחזיק על הקרקע הפנויה שבאזור-הרשיון שלו מנגנון ומיסדר ולבנות בו דרכים, שיהא דרוש לצורך פעולות-החיפוש שלו או בקשר אתן.

**העברת רשיון
חיפוש**

29. (1) לא יעביר בעל רשיון-חיפוש לאדם אחר את רשיונו או כל זכות מן הזכויות הנתונות לו על פיו אלא בהסכמת המפקח שתהא נכתבת על גבי הרשיון.
(2) מי שקיבל בהעברה רשיון-חיפוש יהא כפוף לכל ההתחייבויות שהיו מוטלות על המעביר בשעת ההעברה.

(תיקון 1938)

30 עד 32. (בוטלו).

זכות-ערעור**ערעור על החלטת
המפקח**

33. כל המוצא את עצמו מקופח בשל סירובו של המפקח לתת תעודת-היתר או רשיון או לחדש אותם או בשל סירובו להסכים להעברתו של רשיון או בשל החלטת המפקח לבטל תעודת-היתר או רשיון עפ"י חלק זה, יכול לערער על כך באופן הקבוע לפני שר הפיתוח, והחלטת שר הפיתוח תהא החלטת-גמר.

**הפרוצידורה של
ערעור**

34. מקום שנקבעה בפקודה זו זכות-ערעור, יכול כל המוצא את עצמו מקופח בשל החלטת המפקח, לדרוש מאת המפקח לפרש בכתב את נימוקי החלטתו ויכול להגיש ערעור בכתב אל שר הפיתוח בתוך חמישה-עשר יום למן היום שקיבל בו את נימוקי החלטתו של המפקח; החלטה בערעור אפשר לה שתינתן אם על יסוד המסמכים ואם לאחר שמיעת טענות המערער וטענותיהם של אנשים אחרים; יכול שר הפיתוח להביא את הערעור לפני היועץ המשפטי לממשלה לבירור או לחוות-דעת.

שוונות**זכויות וחובות
המשתמעות
מתוך תעודות
היתר
ורשיונות**

35. נוסף על הזכויות הנתונות בפירוש בפקודה זו או על פיה לבעל תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה או לבעל רשיון לחיפוש, תהיינה משתמעות מתוך אותם התעודות והרשיונות גם הזכויות הכלליות דלקמן, כשבעל התעודות או הרשיונות יהא עוסק בתום-לב בחיפוש או בחקירה, הכל לפי הענין, -
(א) לרעות בחינם לא יותר מעשרים בהמות-רכיבה או בהמות-משא נקיות מכל מחלה מידבקת או מנגעת על כל אדמת-בור ציבורית הסמוכה לשדה-פעולתו ושאינה מוצאת

מכלל חיפוש או חקירה עפ"י סעיף 7 או סעיף 8 וכשאין לאדם אחר על אותה אדמה תעודת-היתר לחקירה או רשיון לחיפוש או זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה:

בתנאי שלא יעלה על אדמת-בור ציבורית התפושה ע"י אדם אחר כל בהמות בעלות קרניים או בהמות אוכלות עשב וממין הזכר, אלא בהסכמת המחזיק בה;

(ב) להוציא מכל קרקע ציבורית עצי-דלק ומים ולהשתמש בהם לצרכי בית, כשאותה קרקע ציבורית -

(I) אינה מוצאת מכלל חיפוש, חקירה או כרייה, או

(II) אין חלים עליה מנשר או הודעה האוסרים כריתתם ועקירתם של עצי-דלק ולקיחת מים מתוכה;

(ג) לקחת לצרכי בית מכל קרקע שאינה מוצאת מן הכלל כאמור לעיל מים מכל אגם, נהר או פלג ועצי-דלק, פרט לעצים המחוברים לקרקע, לכשיקבל את הסכמת בעל הקרקע לכך או לכשיציע לו תמורתם תשלום סכום הוגן;

(ד) לנטות ולעקור אהלים, סוכות-מחסה ובנינים זמניים למחסה ולנוחיות לעצמו ולפקידיו ולפועליו:

בתנאי שלא תיחשב זכות זו כאילו היא מקנה כל זכות, זכות-קנין

או טובת-הנאה בקרקע שהוקמו עליה בנינים כאלה;

ובתנאי שזכות זו לא תהא קיימת לגבי קרקע שהיא רשות-יחיד

אלא בהסכמת הבעלים או המחזיקים בה, לכשיש לה בעלים או מחזיקים,

וכי זכות זו תהא גוררת עמה את החובה לעקור את הבנינים הזמניים הללו

לכשתושלם המטרה שלשמה הוקמו ולכשתבוא דרישה על כך מאת הבעלים או המחזיקים.

דין מחצבים שנתגלו

36. (1) מחצבים שהוגשו או נתקבלו תוך כדי חיפוש או חקירה עפ"י תעודת-היתר

לחיפוש או לחקירה או עפ"י רשיון לחיפוש, הרי הם קניינה של ממשלת

ישראל ואסור לו לבעל תעודת-ההיתר או לבעל הרשיון או לכל אדם אחר

להעבירם מן הקרקע ולהוציאם לרשות אחרת אלא בהסכמת המפקח, ואולם

שום דבר האמור בזה לא יפורש כאילו הוא בא לאסור על בעל התעודה או

הרשיון להעביר משם מזמן לזמן דוגמאות מאותם המחצבים בכמות שתהא

מספקת לבחינתם ובדיקתם ועשיית נסיונות בהם על מנת לברר את טיבם

ואת ערכם המסחרי.

(2) בעל רשיון לחיפוש הרוצה לשמור לעצמו או להוציא מרשותו

מחצבים שהוגשו או נתקבלו תוך כדי החיפוש, חייב להגיש בקשה למפקח באופן קבוע, ואם נתברר לו למפקח שלא ניהל המחפש עבודת-חיפוש אלא במידה שהיתה נחוצה לו כדי לאפשר לו לבחון את סגולותיה המחצביות של הקרקע, יכול הוא להרשות למבקש לשמור אצלו או להוציא מרשותו את המחצבים שעליהם מוסבת בקשתו בשלמו את דמי-הזכות הקבועים. (3) יכול המפקח להרשות להעביר מחצבים מן הקרקע שנתקבלו מתוכה לכל מקום אחר שיאושר ע"י המפקח לשם שמירתם הבטוחה בכפוף לאותם התנאים שיאבה להטילם.

הסתלקות

1.37 (1) יכול בעל תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה או בעל רשיון לחיפוש להסתלק מאזור החיפוש או החקירה שלו במסרו הודעה על כך באופן קבוע. (2) משהסתלק מאזור החיפוש או החקירה שלו, עליו לגדור או לסתום יפה וכדי הנחת-דעתו של המפקח את כל התעלות, הבורות, הגומות והחפירות.

(3) כל שלא ימלא אחר הוראות סעיף זה יהא חייב לשלם אותם הסכומים שיעיד עליהם המפקח או פקיד קבוע אחר כי הם סכומים שהוצאו לשם גידורם או סתימתם של אותם התעלות, הבורות, הגומות והחפירות; נעשו אותן העבודות בקרקע הציבור ישולמו סכומים אלה למפקח, ואם נעשו בקרקע השייכת לבעלים פרטיים או תפושה בידי מחזיקים ישולמו הסכומים לאותם בעלים או מחזיקים. (4) משנסתלקו מאזור חיפוש או חקירה עוקרים משם את כל סימני הגבולות ולוחות המודעות.

חייב בעל תעודת היתר או רשיון להגיש דו"חות

1.38 (1) כל שיש בידו תעודת-היתר לחיפוש או רשיון לחיפוש, הרי בנהלו עבודת-חיפוש על פיהם הוא חייב להגיש למפקח אותם הדו"חות על דבר המחצבים או הסלעים שנבחנו על ידו ועל דבר הפעולות והעבודות שנעשו על ידו למסור לו אותם הפרטים האחרים ואותן הדוגמאות, אשר ידרוש ממנו המפקח. (2) כל הפרטים שמסרם כאמור למעלה יהיו נחשבים בגדר סוד ולא יהיה מותר לממשלה לפרסמם אלא בהסכמת בעל תעודת-ההיתר או הרשיון.

חלק ג'

תגלית

תגלית

39. (1) כל שיש בידו רשיון לחיפוש וגילה מחצבים בכמויות כדאיות כפי הנראה לעין, חייב להקים ציון על מקום התגלית באופן הקבוע.
 (2) משקיבל המפקח הודעה על דבר התגלית יצווה לערוך חקירה בדבר טיב התגלית, ואם נתברר לו שקיימים שם מחצבים בכמויות כדאיות יתן לבעל התגלית או ליורשיו או למקבלי זכותו בהעברה תעודת-תגלית בטופס הקבוע.
 (3) הטוען כי קיימים מחצבים בכמויות כדאיות עליו הראיה.

זכויותיו של בעל תעודת תגלית

40. (1) כל אימת שניתנה לאדם תעודה על תגלית-מחצבים תהא הזכות לבעל התעודה לקבל זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה באופן המותנה בסעיף זה ובגבולות הסייגים המותנים בו ובכפוף לאותם סייגים, ואותה זכות או אותו חוזה-חכירה יינתנו ע"י שר הפיתוח בכפוף להוראות פקודה זו.
 (2) נותנים לו לבעל תעודת-תגלית זמן שנה אחת מיום מתן התעודה להגיש בקשה לזכות-כרייה או לחוזה-חכירה לכרייה לגבי המחצב או המחצבים הנזכרים בתעודת-התגלית ולגבי אזור שלא יעבור את שיעורי המכסימום הקבועים לאותן הזכויות או זכויות-החכירה; על בעל תעודת-התגלית לברור לו אותו אזור בהקדם האפשרי מיד לאחר קבלת תעודת-התגלית ועליו לתחום אותו אזור באופן הקבוע.
 (3) למשך שנה אחת מיום מתן תעודת-תגלית לא יינתנו לשום אדם אחר, פרט לבעל התעודה, כל זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה לגבי אזור המתוחם כמותנה בסעיף-קטן הקודם, אלא אם כן ויתר בעל תעודת-התגלית בכתב ובתוך אותו זמן על זכותו לבקש זכות או חוזה-חכירה לגבי האזור הנידון או אם לא הניח את דעתו בענין המותנה בסעיף 44.
 (4) זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה תינתן לו לבעל תעודת-תגלית לכשיגיש בקשה בתוך מועד שנה אחת כאמור לעיל ולכשיוכיח, להנחת-דעתו של המפקח, כי יש ברשותו הון חוזר די הצורך וכי יש לו השכלה טכנית או עזרה טכנית די הצורך להבטחת פיתוח ראוי ונאות של מקורות המחצבים אשר באזור הנידון.

חלק ד'**חוזי-חכירה לכרייה וזכויות-כרייה****הוראות כלליות**

זכות כרייה כיצד היא ניתנת	41.1 (1) זכות-כרייה אפשר לה שתינתן בדרך מתן זכות-כרייה או בדרך מתן חוזה-חכירה לכרייה או לכריית שמן. (2) על המפקח להחליט, לפי מסיבות הענין, אם רצוי שהכרייה תתנהל בתוקף זכות-כרייה או בתוקף חוזה-חכירה לכרייה.
טופס של בקשה לזכות כרייה או לחוזה חכירה	42.1 (1) בקשה לזכות-כרייה או בקשת חוזה-חכירה לכרייה תוגש באופן הקבוע וכל זכות או חוזה יהיו ערוכים בטופס הקבוע. (2) כל זכות או חוזה יינתנו על ידי שר הפיתוח או על ידי פקיד שימלא את ידו לכך.
סמכותו של שר הפיתוח לתת ולהציע זכויות וחוזי חכירה בכפוף לזכויותיו של בעל תעודת תגלית	43. בהתחשב עם הוראות סעיף 40 יכול שר הפיתוח להציע או לתת, באותו אופן שייטב בעיניו, זכויות-כרייה או חוזי-חכירה לכרייה לגבי האזורים דלקמן - (א) לגבי כל אזור שיצאה על אודותיו הודעה האוסרת כל חיפוש בו; (ב) לגבי כל אזור שאינו כלול ברשיון לחיפוש שהוא בר-תוקף באותה שעה ושנתגלו בו באזור או שלפי הידוע קיימים בו באזור מחצבים בכמויות כדאיות, כפי הנראה לעין, כשלא הוגשה בקשה לחוזה-חכירה לגבי אותו אזור על ידי אדם שהיה יכול לקבל חוזה-חכירה עפ"י סעיף 40; (ג) לגבי כל אזור שהוגשה על אודותיו בקשה לזכות-כרייה או לחוזה-חכירה לכרייה ונדחתה אותה בקשה או שחזר בו המבקש מבקשתו; (ד) לגבי כל אזור שזכות-כרייה או חוזה חכירה לכרייה בו הוחרמו או הוחזרו או תם מועדם.
על המבקש להראות הון מספיק והכשרה טכנית	44.1 (1) יכול שר הפיתוח לדרוש מאת המבקש זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה, אחד בעל תעודת-תגלית ואחד שאינו בעל תעודת-תגלית, להראות לו כדי הנחת-דעתו כי יש ברשותו הון חוזר די הצורך וכי יש לו ידיעה טכנית או עזרה טכנית די הצורך להבטחת פיתוחן הראוי של פעולות-הכרייה באזור שמוסבת עליו הבקשה.

(2) לא הניח המבקש את דעתו של שר הפיתוח בענין זה, יכול שר הפיתוח לדחות את בקשתו או להיענות לבקשתו לגבי אותו אזור קטן יותר אשר ייטב בעיניו.

למי יינתן חוזה חכירה

45. זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה לא תינתן למי שאין לו תעודת-תגלית לגבי הקרקע והמחצבים שעליהם מוסבת בקשתו לקבלת זכות-כרייה או חוזה-חכירה: בתנאי שאם בתוך המועד המפורש בסעיף 40 לא יבקש בעל תעודת-התגלית זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה או אם הוחלט לבלי לתת לאותו בעל תעודת-תגלית זכות או חוזה לגבי האזור, כולו או מקצתו, מפני הטעמים המפורשים בסעיף 40(4), רשאי שר הפיתוח לתת זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה לגבי אותו אזור עפ"י סעיף 43(ב) או (ג).

הגנה לאדמת מולק, לזוקף אמיתי ולפני הקרקע שמחזיקים בה כדין

46. אם איזה חלק מקרקע שהוגשה על אודותיה בקשה לקבלת זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה הוא אדמת מולק או אדמת ווקף אמיתי, הרי אין לתת אותה זכות או חוזה לגבי אותו חלק, אלא בהסכמת הרשות בת-הסמך - אם היתה האדמה אדמת ווקף אמיתי: בתנאי שאם לא ניתנה ההסכמה וסבור שר הפיתוח שטובת עניני הציבור מחייבת את הכרייה, יכול שר הפיתוח ליתן אותה זכות או חוזה חוזה כאילו נתקבלה ההסכמה ותהא הזכות בידי האיש או הרשות שלא נזקקו להסכמתם, לקבל פיצויים מאת בעל זכות הכרייה או מאת בעל חוזה-החכירה לכרייה, והערכת אותם פיצויים תהא על בסיס של תשלום דמי-נזק בעד ההיזק שנגרם, וסכום אותם פיצויים ייקבע בדרך הסכם, ואם לא יבואו לכלל הסכם ייקבע בדרך בוררות באופן הקבוע; ובתנאי שארבע חמישיות מדמי-הזכות, פרט לדמי-זכות נוספים שחייבים בתשלוםם עפ"י הסעיף הבא, לגבי המחצבים שנרכשו או נתקבלו מתוך הקרקע שהיא מולק או ווקף אמיתי, ישולמו לבעליה של אותה הקרקע או לרשות בת-הסמך, הכל לפי הענין.

אפשר להטיל דמי זכות נוספים לטובת בעל תעודת התגלית, מקום שחוזה החכירה לכרייה לא ניתן לו

47. ניתנה זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה לאדם אחר ולא לבעל תעודת-תגלית, יהא רשאי שר הפיתוח להטיל דמי-זכות נוספים שלפי הכרעת-דעתו ימצאם לצודקים במסיבות הענין ולשלם מתוכם אותו סכום שימצא לנכון לבעל תעודת-התגלית.

זכויות-כרייה

זכויותיו
וחובותיו של
בעל זכות
כרייה

48. (1) שטחו של האזור שיהא נכלל בזכות-הכרייה לא יהא גדול מן המכסימום הקבוע ולא תינתן הזכות אלא לאחר תשלום המס הקבוע; כוחה של הזכות יהא יפה לשנה אחת, אך יכול שר הפיתוח לחדשה לתקופות בנות שנה אחת, והיא תקנה לבעליה את הזכות לעלות על הקרקעות שניתנה עליהן זכות-כרייה ולכרות בתוכן לשם חיפוש המחצבים האלוביאליים המפורשים בזכות ולקחת ולהעביר כל אותם המחצבים שיתקבלו, בתנאי שישולמו דמי-השכירות הקבועים בעד פני הקרקע ודמי-הזכות הקבועים.

(2) לא תינתן זכות-כרייה אלא לגבי מחצבים אלוביאליים.

(3) יכול בעל זכות-כרייה להשתמש בכל הזכויות או במקצת מן הזכויות הנתונות בסעיף 50(2) לבעל חוזה-חכירה ובהתחשב עם אותם תנאים, במידה שהשימוש בזכויות אלו יהא נחוץ לו לשם הנהלת כרייה המחצבים האלוביאליים המתוארים בתעודת-ההיתר שלו.

חוזי-חכירה לכרייה

חוזי כרייה

49. (1) אפשר לתת חוזה-חכירה לכרייה, לאחר תשלום המס הקבוע, לגבי אזור שיהא בגבולות המכסימום הקבוע או בגבולות המכסימום המפורש בסעיף 17, מקום שניתן החוזה לבעל תעודת-היתר לחקירה.

(2) מועד תקפו של החוזה לא יהא למעלה משלושים שנה: בתנאי שכל זמן שמחצבים יהיו מופקים בכמויות כדאיות תהא לו לחוכר זכות-בכורה לחידוש החוזה בתנאים הוגנים ונאותים.

(3) החוזה יהא בו משום מתן המכרות והמחצבים באזור החכור ויקנה לחוכר את הזכות להחזיק בפני הקרקע של אותו אזור ובשכבותיה התחתונות של הקרקע כאשר יוגדר בחוזה, על מנת לחפור תעלות ומבואות ולעשות עבודות על פני הקרקע גופא, ולהקים מיסדר ומחסנים שיהא צורך בהם לשם כרייה האזור החכור ואף יקנה לו את הזכות לדרוש חוזה לחכירת פני הקרקע באזור נוסף, אם יהא צורך בכך, על מנת לצבור או לעבד שם את המחצב או את המחצבים שנכרו או את הפסולת שנתקבלה או פונתה תוך כדי כרייה.

(4) חוזי-חכירה לכרייה יהיו מאותם המינים וינתנו בהתחשב עם אותם ההסכמים והתנאים ולגבי אותם האזורים שייקבעו ע"י שר הפיתוח.

(5) השטח הכללי של האזור שיינתן עליו חוזה-חכירה לכל חברה אחת או לכל איגוד של חברות לא יהא עולה על פי-שניים מן האזור המכסימלי הניתן עפ"י תעודת-היתר לחכירה.

זכויותיו של בעל חוזה חכירה לכרייה

50.51 (1) חוזה-חכירה לכרייה יקנה לחוכר את הזכות לעלות על הקרקעות הכלולות בחוזה, ובהתחשב עם התנאים הקבועים תהא לו זכות-יחיד לכרות ולפנות ולהעביר את המחצבים המפורטים בחוזה-החכירה בשלמו את דמי-השכירות הקבועים בעד פני הקרקע ואת דמי-הזכות הקבועים.

(2) הזכויות הבאות נתונות לחוכר לגבי הקרקעות הכלולות בחוזה-הכרייה שלו, במידה שיהא לו צורך בהן לשם פעולות-הכרייה שלו או בקשר אתן ובהתחשב עם התנאים הקבועים -

- (א) לחפור את כל התעלות הנחוצות;
- (ב) להקים, לבנות ולהחזיק בתים ובנינים לצרכו הוא ולצורך סוכניו, שכיריו ושאר פקידיו;
- (ג) להקים, לבנות ולהחזיק אותם מכוונות, מנגנון, בנינים ובתי-מלאכה ושאר מבנים שיהיו נחוצים לו או לנוחיותו;
- (ד) לצבור אשפה שהופקה מן הכרייה;
- (ה) בכפוף להוראות חלק ו', להניח צינורות-מים וליצור אמות-מים ואוצרות-מים;
- (ו) לבנות ולהחזיק כל אותם החשמליות, אמצעי-התחבורה ושאר נוחיות שיהא צורך בהם.

(3) חייב החוכר לשלם דמי-שכירות (המכונים בזה "דמי-שכירות פני הקרקע") באותו שיעור שנתי שייקבע ע"י שר הפיתוח לגבי כל הקרקע שהוא מחזיק בה או משתמש בה לשם מטרה מן המטרות הנזכרות בפיסקאות הקודמות או במקום אחר לצורך פעולות-הכרייה שלו או בקשר אתן.

(חיקון 1938)

51 ו-52. (בוטלו).

חכירות של פני הקרקע

חכירת שטחי קרקע נוספים

53. בעל חוזה-חכירה לכרייה הרוצה לחכור לצרכי-כרייה פני קרקע של אזור שמחוץ לגבולות האזור הכלול בחוזה-החכירה שלו, יפנה בבקשה

אל המפקח לשם חכירת פני הקרקע; ושר הפיתוח יתן לו, עפ"י הכרעת-דעתו, אותו חוזה-חכירה שיהא צורך בו, לדעתו, לאחר שישלם המבקש את המסים הקבועים ודמי-שכירות הוגנים בתורת פיצויים; חוזה-חכירה שניתן כאמור בזה יקנה לחוכר להחזיק בשטח הקרקע לצורך מפעל-הכרייה שלו למשך תקופה השווה לשארית תקופת חוזה-החכירה לכרייה; ואפשר לחדש חוזה-חכירה זה למשך אותה תקופה שמחדשים בעבורה את חוזה-החכירה של המבקש.

**רכישת כפייה של
זכויות
פרטיות בפני
קרקע**

54. (1) היתה קרקע שייכת לרשות אחת או לאדם אחד, ולא לממשלת ישראל, או נתונה להחזקתם, וסבור המפקח שצריך להשתמש באותה קרקע לשם מפעל-כרייה הכלול בחוזה-חכירה לכרייה או בחוזה לחכירת פני הקרקע או שדרושה הקרקע לצרכי-כרייה, ובעליה או המחזיק בה, מסרב למכרה או מסרב להחכירה או אינו מוכן למכרה או להחכירה אלא באותם תנאים שלדעת המפקח אינם הוגנים, יכול שר הפיתוח להפקיע אותה קרקע לטובת בעל חוזה-החכירה לכרייה; אם מפעל-הכרייה יהא מונע לעולמים את החזרת פני הקרקע לאותו מצב שהיו נתונים בו בעת שנרכשה הקרקע לצורך הכרייה, יפקיע שר הפיתוח את הקרקע לאחר שישלם החוכר בעדה אותו מחיר שיקבע בדרך הסכם, או, באין הסכם, בדרך בוררות באופן הקבוע, ואם אין בו במפעל-הכרייה כדי למנוע לעולמים את החזרת פני הקרקע למצבם הקודם כאמור לעיל, יתן שר הפיתוח חוזה-חכירה על אותה קרקע שלא בהסכמת בעליה או המחזיקים בה, לאחר שישלם החוכר אותם דמי-שכירות שייקבעו בדרך הסכם, או, באין הסכם, בדרך בוררות באופן הקבוע:

בתנאי שבהשתמש שר הפיתוח בסמכויות הנ"ל או באיזו מהן לכל צורך-כרייה, יכול הוא לדרוש שבעלי חוזה-חכירה לכרייה, ולא בעל חוזה-חכירה שרכש את הזכויות בפני האדמה, ישתמשו במפעלים שהוקמו לצורך-כרייה ויהנו מהם באותם תנאים שייקבעו בדרך הסכם, או, באין הסכם, בדרך בוררות.

(2) הפקעה או חוזה-חכירה המותנים בזה לא יחולו אלא על פני האדמה בלבד, ואם זה חוזה-חכירה יהא החוזה מרשה להשתמש בקרקע לצרכי-הכרייה המפורטים בו בחוזה ולא יהא מרשה לחפש בה או לכרות בה מכרות או ליטול משם מחצבים.

שונות

55. לפני נתינת רשיון-חיפוש או זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה או חוזה לחכירת פני האדמה, ידרוש המפקח שאזור הקרקע הכלול באותו רשיון או באותה זכות או באותם החוזים יהא נמדד ע"י מודד ממשלתי והוצאות המדידה ישולמו לפי הדרגה הקבועה ע"י האישי המבקש את הרשיון או את הזכות או את החוזה:
בתנאי שאם ימצא המפקח לנכון רשאי הוא להסכים למדידת האזור ע"י מודד בעל רשיון על חשבון המבקש, ובמקרה זה צריך להמציא למפקח ארבעה העתקים מקויימים מתרשים-המדידה חינם אין כסף.

מדירות

56. היו אזורים שונים משמשים כל אחד נושא לרשיון, לזכות או לחוזה עפ"י פקודה זו ונמצא שתחומי של אזור אחד מובלעים בתחומי של אזור שני, הרי תיחשב אדמת המחלוקת ככלולה בתחומי אותו אזור שהרשיון, הזכות או החוזה ניתנו עליו לראשונה ושום פיצויים לא ישולמו בעד אותה אדמה למי שקיבל רשיון או זכות או חוזה-חכירה לאחר כך, אלא מפחיתים לו מדמי-החכירה בשיעור יחסי להפחתת האזור הכלול באותו רשיון או באותה זכות או באותו חוזה-חכירה:
בתנאי שאם ניתנו איזו רשיון או זכות או חוזה-חכירה מתוך אי-ידיעת תביעותיו הקודמות של כל אדם אחר, או אם נראה לשר הפיתוח מאיזה טעם אחר שמתן כל רשיון, זכות או חוזה היה שלא כשורה, בשים לב אל פעולות החיפוש או הכרייה שהתנהלו ע"י אדם אחר, יכול שר הפיתוח, בשלחו הודעה לבעל הרשיון, הזכות או החוזה, להביא לידי גמר את הרשיון, את הזכות או את החוזה, אם לגבי כל הקרקע הכלולה בהם או לגבי מקצתה, והוא יכול לעשות זאת בכל עת שהיא בתוך שלושה חדשים מיום מתן הרשיון, הזכות או החוזה.

אזורים שתחומיהם מובלעים זה בתוך זה

57. כל שיש בידו זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה חייב להגיש למפקח בכל חצי שנה, בחודש ינואר ובחודש יולי, דין-וחשבון שלם ונכון בדבר כמותם וערכם של החמרים המחצביים שנרשמו או נתקבלו במשך חצי השנה שחלפה; אם ניתנו הזכות או החוזה לחברה ציבורית יוגש הדו"ח ע"י מנהל החברה או ע"י מי שממלא את מקומו או ע"י מזכיר החברה, ואם לא יוגש הדו"ח יהא אותו מנהל או אותו ממלא-מקום או אותו מזכיר צפוי לעונש הקבוע.

על בעלי זכויות וחוזי חכירה להגיש דו"ח אחת לחצי שנה

תשלום דמי זכות וכו'	<p>58. (1) דמי-זכות המגיעים עפ"י פקודה זו ישולמו למפקח בסוף כל חצי שנה.</p> <p>(2) דמי-חכירה לגבי זכויות-כרייה וחוזי-חכירה לכרייה ישולמו למפקח בכל שנה ושנה למפרע.</p> <p>(3) דמי-חכירה בעד פני האדמה עפ"י חוזים לחכירת פני האדמה ישולמו למפקח בסוף כל חצי שנה.</p>
כיצד גובים דמי חכירה	<p>59. דמי-חכירה הקצובים בעד כל זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה או חוזה לחכירת פני האדמה ייגבו ע"י המפקח או ברשותו כדרך שגובה מתכיר דמי-חכירה בדרך החוק.</p>
ענשו של מי שאינו משלם דמי חכירה	<p>60. אם דמי-החכירה או כל סכום אחר שחייבים בתשלומם עפ"י זכות-כרייה או עפ"י חוזה-חכירה לכרייה או עפ"י חוזה לחכירת פני האדמה לא שולמו ביום הפרעון או קודם לכן, מוסיפים עליהם חמישה אחוזים למאה, ואם עבר חודש ימים מיום הפרעון ולא שולמו דמי-החכירה או הסכום האחר ביחד עם דמי-העונשים, הרי נוסף על דמי-העונשים של חמשת האחוזים למאה מוסיפים על החוב עוד דמי-עונשים בשיעור של עשרה אחוזים למאה, ואם עבר חודש ימים לאחר תום אותו חודש ראשון ולא שולמו דמי-החכירה או הסכומים האחרים ביחד עם דמי-העונשים, יכול המנהל לגבות אותם דמי-חכירה או אותם סכומים אחרים בדרך הגשת משפט בשמו הוא לפני כל בית-משפט בר-שיפוט מוסמך.</p>
המוותר על זכויותיו בחכירה	<p>61. (1) מי שיש לו זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה או חוזה לחכירת פני האדמה, רשאי לוותר על אותה זכות או על אותם חוזים בהסכמת שר הפיתוח ובכפוף לתקנות שתותקנה עפ"י פקודה זו ועם זכויותיהם של אנשים התובעים מאת בעל הזכות או בעל החוזים הנ"ל או מכוחו.</p> <p>(2) כל ויתור כזה לא יפטור את המוותר מן האחריות למלא את החובות המוטלות עליו ושהיה חייב למלאן ביום הויתור או לפניו.</p>
שליטת הזכות או חוזה החכירה	<p>62. (1) עברו ששה חדשים מיום הפרעון של דמי-חכירה או דמי-זכות ולא נפרעו סכומים אלה, יכול שר הפיתוח לשלול את הזכות או את</p>

חווה-החכירה, הכל לפי הענין, ומיד לאחר כך יפרסם ברשומות מודעה על דבר שלילת אותה זכות או אותו חווה.

(2) הופר הסכם מן ההסכמים או תנאי מן התנאים הכלולים באיזו זכות או באיזה חווה-חכירה, חוץ מן ההסכם לתשלום דמי-חכירה או דמי-זכות וחוץ מן ההסכמים בנוגע לתנאי-עבודה, ימסור המנהל הודעה בכתב למפר ובה יפרט את התנאים שהופרו כך וידרוש מאתו לתקן אותה הפרה בתוך מועד שיפורט באותה מודעה; אם לא ימלא המפר אחרי ההודעה בטרם יעבור המועד הקבוע בה, יהא צפוי לשלילת זכותו או חווהו ע"י שר הפיתוח.

(3) מקום שבעל זכות-כרייה או בעל חווה-חכירה מרשה בידועין או מוציא לפועל מעשים ופעולות בקשר עם מכרה שיש בהם משום בזבוז מחצבים, בין שאותם מחצבים כלולים בזכותו או בחווהו ובין שאינם כלולים בהם, יהא צפוי לשלילת זכותו או חווהו ע"י שר הפיתוח.

(4) אם ישלול שר הפיתוח זכות או חווה כאמור לעיל תפורסם לאחר מכן מודעה ברשומות המכריזה על שלילת אותה זכות או אותו חווה, ואותה מודעה תשמש ראיה מכרעת שהזכות או החווה המוזכרים בה נשללו כחוק ויהא אפשר לטפל בקרקע ובמחצבים הכלולים בהם כאילו לא ניתן החווה מעולם.

ארכא שלאחר הפרה

63. מקום שזכות-כרייה או חווה-חכירה לכרייה או חווה לחכירת פני האדמה צפויים לשלילה, יכול שר הפיתוח עפ"י הכרעת-דעתו להאריך את המועד בו יוכל המפר למלא את התנאים שבזכותו או בחווהו למשך זמן ולפי תנאים שימצא לנכון לקבוע, והתנאים שיקבע שר הפיתוח כאמור בזה יהיו מחייבים אותו אדם וכל מקבלי-העברה, מקבלי-משכנתא ונוחלי-זכויותיו ושאר אנשים התובעים באמצעותו או מכוחו, והזכות או החווה יפורשו מאז ואילך כאילו היו אותם תנאים כלולים בהם.

גידור וסתימה

64. אפשר לדרוש מבעל זכות או מבעל חווה-חכירה, בשעה שהוא מוותר עליהם או בשעה שהם נשללים ממנו, לגדור או לסוכך, כדי הנחת-דעתו של המפקח, כל בור וכל תעלה וכל מקום-עבודה פרוץ וכל מפעל שעל פני האדמה באזור הכלול בזכות הכרייה שוויתר עליה או ששללוה ממנו, באופן שלא יישמשו סכנה לבני-אדם ולבהמות-בית.

**הסרת מפעלים
שעל פני
האדמה**

65. (1) בעל זכות שנשללה זכותו ובעל חוזה-חכירה שוויתר על חוזהו או שנשלל ממנו, חייב, בתוך שלושה חדשים או בתוך מועד נוסף שירשה המפקח בכתב, לעקור את כל העבודות שעל פני האדמה וכל המבנים, המיסדר, המכונות, המנגנונים וכל שאר כלי-הכרייה באזור הכלול בזכות-הכרייה או בחוזה-החכירה שוויתר עליהם או ששללו אותם ממנו:

בתנאי שאם וויתר אדם על זכותו או על חוזה, רשאי המנהל למסור למוותר הודעה בה ידרוש ממנו למכור לממשלת ישראל כל אותם העבודות, המבנים, המיסדר, המנגנון ושאר כלי-הכרייה שיפורשו באותה הודעה במחיר שיוסכם עליו או שייקבע, באין הסכם, בדרך בוררות באופן הקבוע; ומן אותו היום שנמסרה הודעה כזאת יהיו העבודות, המבנים, המיסדר, המנגנון ושאר כלי-הכרייה נחשבים לקנין מממשלה.

(2) משוויתר אדם על זכותו או על חוזה-חכירה שלו או משעה ששללו אותם ממנו, אסור לו לעקור או להשמיד את עמודי-הבטון או את מלאכת-העץ או את הרצפות, הדפנות, תקרות-הדרכים שמתחת לאדמה, דרכי-ההובלה או את מקומות-העבודה בנקבות או בבורות אשר במכרה ואסור לו לשלוח יד בכל אלה, אלא לשם העמדתם במצב של בטחון כמותנה בסעיף 64.

(3) עבר המועד הקבוע בסעיף-קטן (1) ולא עקרו הבעלים את המיסדר, המנגנון, המכונות או המכשירים העומדים על קרקע הכלולה בזכות שנשללה ממנו או בחוזה-חכירה שנשלל ממנו או שוויתר עליו ואשר לא נקנו ע"י הממשלה, אפשר למכרם במכירה פומבית עפ"י צו המנהל ועל חשבון הבעלים, וכל הכספים שיתקבלו מאותה מכירה, בניכוי הוצאות, ישולמו לאוצר ויהיו מופקדים שם עד שיבוא ויתבעם בעל המיסדר או הרכוש האחר שנמכרו כאמור בזה.

**יכול שר הפיתוח
למחול על
התחייבויות**

66. בכל עת שהיא לפני הפרת ההתחייבויות והתנאים הכלולים בזכות-כרייה או בחוזה-חכירה לכרייה או בחוזה לחכירת פני האדמה, לרבות כל תנאי המגביל את המחצבים שמותר לכרותם עפ"י אותה זכות או אותו חוזה, יכול שר הפיתוח באותם תנאים שייטבו בעיניו, להתלות אותם תנאים והתחייבויות או למחול עליהם או לשנותם, כולם או מקצתם, כל מקום שיתברר לו לשר הפיתוח שמפאת נסיבות מיוחדות לא יהא זה בגדר האפשרות למלא אחרי אותם התנאים וההתחייבויות או שביצועם יסב תלאה מרובה לבעל הזכות או החוזה.

מי שלא מלאו לו
21 שנה אסור
לו להיות
בעל חוזה
חכירה
לכרייה, וכו'

67. כל שלא מלאו לו עשרים ואחת שנה אסור לו להיות, לא במישרין ולא בעקיפין, בעל זכות-כרייה, חוזה-חכירה לכרייה או בעל חוזה לחכירת פני האדמה, אלא בתורת בא-כוחו של אדם אחר.

חלק ה'

ביקורת מכרות

סמכויותיהם של
פקידים

68. (1) יכול פקיד שהורשה לכך כהלכה מטעם המפקח לעשות את המעשים דלקמן בכל עת נוחה, הן ביום והן בלילה, ובלבד שלא יפריע ולא יעכב את עבודת-הכרייה שלא לצורך -

(א) להיכנס, לבדוק ולבחון כל מקום וכל מפעל התפוס או המשמש בקשר עם עבודת-כרייה;

(ב) לבדוק ולחקור במצבן של מכרות ובאיוורורן ובכל הענינים הנוגעים לבטחון חייהם ולבריאותם של העובדים במכרות;

(ג) לבדוק ולבחון את מצב החלקים החיצוניים של המכונות המשמשות מעל למכרות או בתוך המכרות ואת מצב כל המיסדר, המפעלים והדרכים;

(ד) לבדוק את מקום אצירת חמרי-הפיצוץ מעל לכל מכרה ולהורות כיצד יאצרום וכיצד ישתמשו בהם;

(ה) לבדוק כל פנקס, חשבון, נייר, תרשים ומסמך הדנים בפעולותיו של בעל זכות-כרייה או בעל חוזה-חכירה לכרייה, לקחת העתקים מהם ולהוציא קטעים מתוכם;

(ו) להשתמש בכל הסמכויות הנחוצות לשם הוצאת חלק זה לפועל.

(2) אם ימצא אותו פקיד פגם באיזו מכרה או בחלק הימנה או פגם בענין, דבר או פעולה הנעשים בה או בקשר עמה, ימסור הודעה בכתב לבעלי המכרה, מורשהו או למנהל המכרה ויפרט בה את הפרטים הפגומים, לדעתו, באותה מכרה או בחלק הימנה או בכל ענין, דבר או פעולה וידרוש מהם לתקן את הפגם; כל פעולה שיש בה כדי בזבז מקורות המחצבים הריהי פעולה פגומה.

כיצד נוהגים
כשמתנגדים
לקיים את
האמור בהודעה

69. אם בעל המכרה, מורשהו או המנהל מתנגדים לתיקון הדבר המפורט בהודעה עפ"י הסעיף הקודם, רשאים הם, בתוך עשרים ואחד

יום מיום קבלת ההודעה, לשלוח למפקח את השגתם בכתב ולפרש את נימוקי התנגדותם, ולאחר כן יובא הדבר להחלטה למפקח או לפקיד שהמפקח ימנהו לכך.

70. אם לא מילא בעל המכרה או מורשהו או המנהל אחרי האמור בהודעה או לא הגיש השגה בתוך הזמן הקבוע לעיל או אם לא מילא אחרי החלטת המפקח על השגה תוך עשרים ואחד יום לאחר תום מועד ההגשה או לאחר ההחלטה, הכל לפי הענין, יהא צפוי לעונש הקבוע.

71. אם בית-המשפט נוכח שבעל המכרה או המורשה או המנהל נקטו בפעולות ממשיות, על מנת למלא אחרי ההודעה או אחרי החלטת המפקח אלא שעם כל הזריזות המספקת לא היה באפשרותם להשלים את העבודה, רשאי בית-המשפט לדחות כל הליכים משפטיים בשל אותה עבירה ולמחול את העונש לכשתיעשה העבודה בתוך מועד שיצווה.

72. שום הסכם לא יפטור אדם ולא ימנעהו מעשות כל אותם המעשים שיהא צורך בהם כדי למלא אחרי הוראות הסעיפים 68, 69 ו-70 ושום חוזה לא יטיל עליו אחריות לתשלום דמי-נזק, לקבלת-עונש או להחרמה על עשיית אותם המעשים.

73. (1) אם נגרמה אבידה בנפש או חבלה חמורה בגוף כתוצאה מתאונה במכרה או בקרבת מכרה, אחד מעל לפני האדמה ואחד מתחת לאדמה, חייב בעל המכרה או המורשה או המנהל, בתוך עשרים וארבע השעות שלאחר התאונה, להודיע בכתב למפקח או לפקיד קבוע אחר את דבר התאונה ואת דבר האבידה בנפש או החבלה החמורה בגוף שנגרמה כתוצאה מהתאונה, ויפרט בהודעתו את טיבה של התאונה ואת מספר ההרוגים והפצועים.

(2) אם נגרמה חבלה גופנית שעפ"י סעיף זה חובה למסור מודעה עליה ונסתיימה במותו של האיש הנחבל, חייב בעל המכרה או הסוכן או מנהל המכרה לשלוח למפקח הודעה בכתב על מקרה-המוות בתוך עשרים וארבע שעות לאחר שנודע לו דבר המוות.

(3) המפקח רשאי לצוות על פקיד לערוך חקירה מיוחדת ולהגיש הרצאה בענין תאונה במכרה או בקרבת מכרה שגרמה אבידה בנפש או

כיצד נוהגים
כשאינ
מקיימים את
האמור בהודעה

רשאי בית המשפט
לצוות לדחות
כל פעולות
משפטיות

הסכם אינו פוטור
ואינו מונע

יש למסור הודעה
בדבר תאונה

חבלה בגוף ויצווה לפרסם הרצאה כזאת ברבים באותו זמן ובאותו אופן שימצא למועיל.

74. כל ההוראות שבחלק זה תחולנה על פעולות-חיפוש ופעולות-חקירה ממש כשם שהן חלות על פעולות-כרייה.

הוראות חלק ה'
תחולנה על
חיפוש ועל
חקירה

חלק ו'

זכויות-מים

75. לא תהא לשום אדם, בתוקף תעודת-היתר, רשיון, זכות או חוזה שניתנו לו עפ"י פקודה זו, כל זכות-קניין במימיו של כל נהר, נחל, אגם, אמת-מים או ערוץ הסמוכים לשטח אזור הכלול באותם תעודת-היתר או רשיון או זכות או חוזה או העוברים בדרכו של אותו שטח, לא תהא לו זכות לקחת אותם המים או להטותם ממסלולם.

אין זכות קניין
על מים ולא
זכות להטותם
ממסלולם

76. כל שיש בידו רשיון לחיפוש או זכות-כרייה או חוזה-חקירה לכרייה והוא דורש זכות-שימוש במים לצורך החיפוש או הכרייה או לצורך הטיפול במחצבים שנכרו או לכל צרכים אחרים הקשורים בכך ישירות, יפנה באופן הקבוע אל המפקח בבקשה ליתן לו זכות-מים, חוץ אם מתקבלים המים ממקורות שמתחת לאדמה עפ"י הוראות סעיף 50 או 52 וחוץ אם אין השימוש בהם פוגע לרעה בהספקת-מים של נהר, נחל, אגם, אמת-מים, ערוץ, בור או באר.

בקשה לקבלת
זכות מים
תוגש למנהל

77. המפקח ידאג לפרסום מודעה ברשומות ויאמר בה שנתקבלה בקשה למתן זכות-מים ויפורט בה מקומה, היקפה וטיבה של אותה זכות ויצויין בה שאותה זכות ניתנה בתוך חודש ימים מיום פרסום המודעה אלא אם כן הוגשה למפקח השגה על כך, וכן ידאג המפקח למסירת העתק מאותה מודעה לכל אדם שלפי המשוער נפגעות זכויותיו הפרטיות מחמת כן.

מודעה בדבר
הבקשה תפורסם
ברשומות

78. (1) אם יש התנגדות למתן זכות-מים תוגש ההתנגדות באופן הקבוע.
(2) אם הוגשה התנגדות יועיד המפקח יום ומקום לבירור ההתנגדות על ידו הוא או ע"י אדם אחר כאשר ימצא לנכון לקבוע, ותהא

הגשת התנגדות
ובירורה

זכות למבקש ולכל האנשים שהגישו התנגדות ולכל פקיד מפקידי ממשלת ישראל להשמיע את טענותיהם.

(3) יש לנהל פרוטוקול ממהלך הבירור, והאיש הדין בהתנגדות

תהא לו הסמכות -

(א) ליתן זכות-מים כמבוקש, או

(ב) לצמצם את היקפה או לשנות את טיבה של זכות-המים המבוקשת,

או

(ג) ליתן זכות-מים כמבוקש:

בתנאי שבכל אחד מן המקרים האלה, ישלם המבקש למתנגד או למתנגדים

אותו סכום-פיצויים שיישר בעיני האיש הדין בהתנגדות, או

(ד) לסרב לתת את זכות-המים אם סבור הוא שאותה זכות איננה נחוצה

לצרכי מפעל-הכרייה או שיש טעמים ציבוריים מכריעים המחייבים

את סירוב מתן זכות-המים.

79. ערעור על החלטת האיש הדין בהתנגדות יוגש תמיד אל בית-המשפט העליון

שישב כבית-משפט לערעורים כאילו היה זה ערעור על החלטת בית-משפט

מחוזי.

ערעור לבית
המשפט
לערעורים על
החלטות האיש
הדין
בהתנגדות

טופס של מתן
זכות מים

80. מתן זכות-מים יהא ערוך בטופס הקבוע.

מועד זכות המים

81. זכות-מים לא תינתן לתקופה העולה על שארית תקופת הרשיון, הזכות

או החוזה של מי שניתנה לו או למענו זכות-המים, ואולם אם חודשו הרשיון

או הזכות או החוזה, הרי גם זכות-המים וכל הוראותיה יחודשו מאליהן

למשך אותו מועד שבעבורו חודש הרשיון או הזכות או החוזה ובהתחשב

עם תשלום אותו סכום-פיצויים נוסף שיקבע המפקח; אם נשללו רשיון או

זכות או חוזה או אם ויתרו עליהם בעליהם, תסתיים בעת ובעונה אחת

כל זכות-מים הקשורים בהם.

החרמת זכות מים

82. (1) אם סבור המפקח שאין מנצלים את זכות-המים די הצורך או שמנצלים

אותה שלא כהוגן, יכול הוא לצוות לשלוח לבעל זכות-המים הודעה בטופס

הקבוע בה ידרוש ממנו להביא נימוקים מדוע אין לשלול ממנו את זכות-המים.

(2) הנימוקים יובאו לפני המפקח או לפני אדם שימנהו המפקח

במקום ובמועד שיועיד המפקח והפרוצדורה בענין זה תהא כאותה הפרוצדורה
הנהוגה בבירור היסודי של התנגדות למתן זכות-מים.
(3) ערעור על החלטה בענין זה יובא לפני בית-המשפט העליון
שישב כבית-משפט לערעורים.

**הזכויות
הניתנות אנב
מתן זכות
מים
(תיקון התשט"ו)**

83. זכות-מים מקנה לבעליה את הזכויות דלקמן, כולן או מקצתן, וטיב
הזכות או הזכויות המוקנות כאמור בזה יפורש בטופס של מתן זכות-
המים -

- (א) הזכות לדלות מים, כדי השיעור המפורט בזכות-המים, מכל נהר,
נחל, אמת-מים, אגם, בור, ערוץ או באר;
(ב) הזכות לטפל בזרם-המים הטבעי או הנורמלי לאורך נהר, נחל,
אמת-מים או ערוץ, בין ע"י הקמת סכרים ובין ע"י הטייתם ממסלולם;
(ג) הזכות לחפור ערוצים או להניח צינורות להולכת-מים מכל נהר,
נחל, אגם, אמת-מים או ערוץ;
(ד) (בוטל).

חלק ז'

העברה, שעבודים וויתורים

84. טובות-הנאה בכרייה בגדר חלק זה תכלולנה זכויות הניתנות לפי
כל תעודת-היתר, רשיון, זכות או חוזה-חכירה שניתנו עפ"י פקודה זו
או בתקפה.

**הגדרת טובות
הנאה בכרייה
לצורך חלק זה**

85. בהתחשב עם הוראות פקודה זו, הרי כל טובות-ההנאה בכרייה יהא
אפשר להעבירן, הן לחלוטין והן בדרך שעבוד, או לוותר עליהן או למזגן
או לטפל בהן בדרך אחרת:
בתנאי -

- (א) שלא תיעשה כל העברה אלא באישור המנהל;
(ב) שכל העברת טובת-הנאה בכרייה וכל ויתור עליה יפורסמו ברשומות.

**העברתן ושעבודן
של טובות
הנאה בכרייה
והויתור
עליהן יהיו
כפופים
להסכמות
ולתנאים
מסויימים
(תיקון 1940)**

חלק ח'**רישום****רישום**
(חיקון 1940)

86. (1) כל תעודת-היתר לחיפוש או לחקירה וכל רשיון לחיפוש וכל זכות-כרייה, חוזה-חכירה לכרייה וכל חוזה לחכירת פני האדמה וכל זכות-מים שניתנו בתוקף פקודה זו או על פיה וכל מסמך שעל פיו מעבירים את הזכויות או חלק מן הזכויות שניתנו עפ"י תעודת-ההיתר, הרשיון, הזכות או החוזה או מותרים עליהן או ממוזגים אותן או מטפלים בו בדרך אחרת יהיו טעונים רישום בפנקסים המתאימים שיתנהלו לתכלית זו ע"י המפקח ואם לא הוגשו למפקח לרישום תוך חודש ימים מתאריך נתינתם או בתוך מועד נוסף שירשה המפקח, יהיו בטלים ומבוטלים.
- (2) הפנקס שבסניף המכרות יהא פתוח לציבור לעיון בתשלום האגרה הקבועה.
- (3) מקום שרושמים מסמך עפ"י סעיף זה, ישלם האיש הרושם אותו את האגרה הקבועה ויקבל תעודת-רישום בטופס הקבוע.
- (4) העתק מכל מסמך הטעון רישום בסניף המכרות כאמור לעיל, בצירוף העתק של כל מפה או תכנית הדרושים לזיהוי הקרקע הנזכרת במסמך, יוגשו למשרד ספרי האחוזה המתאים.

חלק ט'**עונשין****הוראות כלליות**

87. (1) כל העושה את המעשים דלקמן בלא סיבה חוקית, -
- (א) מפריע לפעולות חיפוש או חקירה או כרייה שהותרו עפ"י פקודה זו, או
- (ב) מפריע לאדם להשתמש בכל זכות הנתונה לו עפ"י פקודה זו ולקיים כל חובה המוטלת עליו עפ"י פקודה זו, או
- (ג) שולח יד בכל ציון-גבול, בלוח-מודעות, במנגנון, במיסדר, במפעלים או בכל נכס שהוקמו על כל קרקע או בה או מתחת לה או ממעל לה תוך כדי ההשתמשות בכל זכות הנתונה עפ"י פקודה זו או תוך כדי קיום חובה המוטלת עפ"י פקודה זו,

יאשם בעבירה ויהא צפוי למאסר שנה אחת או לקנס בסכום חמש מאות לירות או לשני העונשים כאחד, וכל תעודת-היתר, רשיון, זכות או חוזה שניתנו לאותו אדם עפ"י פקודה זו יכול המנהל לבטלם אם יהא סבור שיש צורך לבטלם, ואשר לכל תעודת-היתר, זכות או חוזה, פרט לתעודת-היתר לחיפוש, יכול המנהל לבטלם אם אישר שר הפיתוח את ביטולם.
(2) כל שלא ימלא אחרי תקנה שהתקינו עפ"י פקודה זו או עובר עליה יאשם בעבירה ואם לא נקבע עונש אחר בפקודה זו יהא צפוי למאסר ששה חדשים או לקנס בסכום חמישים לירות.

המחפש או חוקר
שלא עפ"י
הוראות פקודה
זו הריהו
עובר עבירה

88. כל המחפש או חוקר או כורה שלא לפי הוראות פקודה זו יאשם בעבירה ויהא צפוי למאסר שנה אחת ולתשלום כסף-עונשים בסך עשרים לירות לכל יום שבו הוא עוסק בחיפוש או בחקירה או בכרייה כאמור בזה ולקנס בסכום חמש מאות לירות.

המחפש או חוקר
או כורה
בקרקות
המוצאת מן
הכלל, הריהו
עובר עבירה

89. כל המחפש או חוקר או כורה בקרקע שלא לפי הוראות סעיף 7 או סעיף 8 יאשם בעבירה ויהא צפוי למאסר ששה חדשים או לקנס בסכום חמישים לירות ויהא אפשר לחייבו בתשלום ההוצאות לתיקון כל נזק שהסב לקרקע.

ענשו של העובר
על הסעיפים
57-1 (1)36

90. כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 36(1) או סעיף 57 יהא דינו כדין עובר עבירה ויהא צפוי למאסר שנים-עשר חדשים או לקנס בסכום מאה לירות.

ענשו של העובר
על סעיף 37(2)
ו-4(4)

91. כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 37(2) או (4) דינו כדין עובר עבירה ויהא צפוי למאסר שנים-עשר חודש או לקנס בסכום מאה לירות.

ענשו של מי
שאינו מניש
דו"חות או
אינו מודיע
דבר תגלית

92. כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 38 וכל שאינו מודיע למפקח דבר תגלית כדרוש בסעיף 39, דינו כדין עובר עבירה ויהא צפוי לקנס בסכום עשרים וחמש לירות.

המוציא עצים
ממכרה שהסתלק
הימנה הריהו
עובר עבירה

93. כל המוציא עצים ממכרה שהסתלק הימנה לזמן מסויים או לחלוטין וכל השולח יד בהם, דינו כדין עובר עבירה ויהא צפוי למאסר שנים-עשר חדשים או לקנס בסכום חמש מאות לירות.

ענשו של העובר על סעיף 70	94. כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 70 דינו כעובר עבירה ויהא צפוי לקנס בסכום חמש מאות לירות.
ענשו של העובר על סעיף 73	95. כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 73 דינו כעובר עבירה ויהא צפוי לקנס בסכום חמש מאות לירות.
ענשו של העובר על סעיף 65	96. (1) כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 65(1), הרי כל רכוש שלא פינוהו בתוך המועד המפורט יוחרם ע"י ממשלת ישראל, ויפנוהו על חשבון בעל הזכות שזכותו נשללה ממנו או על חשבון החוכר שוויתר על חוזה-החכירה או ששללה ממנו. (2) כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 65(2) יהא צפוי למאסר שנים-עשר חדשים או לקנס בסכום אלף לירות.
פעולות שיש בהן גנבת דעת	97. כל המניח או טומן או מסייע להניח או לטמון מחצב או חומר אחר בכל מקום שהוא בכוונה להוליך בני-אדם שולל בדבר הסגולות המחצביות של איו אדמה, וכל המטפל בדוגמאות של מחצבים באותה כוונה להוליך אדם שולל או להונות, דינו כעובר עבירה ויהא צפוי למאסר חמש שנים או לקנס בסכום חמש מאות לירות או לשני העונשים כאחד, ואם יצא אותו אדם חייב בדין ישללו ממנו את כל הזכויות שהיו בידו עפ"י פקודה זו ומתקנים את פנקס סניף המכרות לפי זה.
חלק י'	
מו"מ משפטי	
שיפוט המפקח בחביעות משפטיות	98. (1) יכול המפקח לשמוע טענות ולתת החלטתו, בדרך דחופה ובהתאם לפרוצדורה הקבועה, בכל המשפטים הנוגעים לזכויות שתובעים אותן עפ"י כל תעודת-היתר, רשיון, זכות או חוזה-חכירה או ביחס להם, או בכל המשפטים הנוגעים לכל יתרון או חובה הנובעים מהם, פרט לחובת נשיאת עונש או למשפטים בענין חוזה בקשר עם תעודת-ההיתר, הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה. (2) שיפוטו של המפקח יקיף את כל אותם המשפטים שיש בהם לבעלי-הדין או לאחד מהם תעודת-היתר או רשיון או זכות או חוזה-חכירה או שהם בעליו או מחזיקיו של שטח הקרקע הכלול בתעודת-

היתר, ברשיון, בזכות או בחוזה-חכירה או כשבעלי-הדין מקבלים את זכותם מכוח אנשים כאלה.

99. רשאי המפקח להחליט בכל משפט כזה ובכל ענין הנובע מתוכו כאשר ימצא לצודק, ורשאי הוא ליתן את כל הצווים וההוראות שיהא צורך בהם לביצוע החלטתו ורשאי הוא לפסוק לצד מן הצדדים הוצאות-משפט הוגנות.

100. צוויו או החלטתו של המפקח אין מן הצורך שיהיו ערוכים באופן פורמלי אלא שזכרון-הדברים בפנקס שיהא חייב המפקח לנהל לתכלית זו ישמש עדות מכרעת על דבר הצו או ההחלטה, ויכול כל אדם לקבל העתקה מזכרון-הדברים לאחר שישלם את המס הקבוע.

101. יכול המנהל, בשעה שהוא מברר משפט, לצוות לתפוש מחצבים בדרך דחופה ולמסרם למי שזכאי בהם.

102. ערעור על כל החלטה מאת המפקח במשפט המתברר לפניו או על כל צו הדוחה את התביעה יוגש לבית-המשפט העליון שישב כבית-משפט לערעורים.

103. שום דבר האמור בסעיפים הקודמים אין לראותו כאילו הוא בא למנוע אדם הרשאי עפ"י הסעיפים הקודמים להגיש משפטים בפני המפקח, מלהגיש לפני בית-משפט רגיל בארץ כל משפט שיכול היה המפקח לבררו ולהחליט בו:

בתנאי שבית-המשפט שהובא לפניו משפט כאמור לעיל רשאי לצוות להביא את המשפט לפני המפקח, אם ביקש זאת הנתבע או אם ביקש זאת אחד הנתבעים, כשיש יותר מנתבע אחד, ואם נוכח הוא שמן הדין הוא וכי רצוי הוא שיהא המפקח מברר את המשפט ומחליט בו.

חלק י"א

שונות

104. (1) יכול שר הפיתוח להתקין תקנות לביצוע מטרות פקודה זו; כל תקנות כאלה יפורסמו ברשומות:

הסמכות לברר משפטים

צוויו של המפקח אינו צריך להיות ערוך באופן פורמלי

יכול המנהל לצוות על תפיסת מחצבים וכו'

ערעור

אין מוציאים מן הכלל את שיפוטם של בתי משפט רגילים

תקנות, מסיים ודמי זכות

בתנאי שהתקנות הכלולות בתוספת הראשונה ובתוספת השניה של פקודה זו יהא כוחן יפה כל זמן שלא שונו ולא בוטלו ע"י התקנות המותנות לעיל.

- (2) אותן התקנות וכל תקנות שישנו או יבטלו אותן יהא כוחן יפה לכל דבר, ממש כאילו נכללו בפקודה זו.
- (3) יכול שר הפיתוח לקבוע בצו את המסים ודמי-הזכות שיש לשלם עפ"י פקודה זו:
- בתנאי שהמסים ודמי-הזכות הקבועים בתוספת השלישית לפקודה זו יהא כוחם יפה כל עוד לא שונו או לא בוטלו.

רשיון סוחר

105. (1) לא יקנה אדם מחצבים יקרים ולא יסחר בהם ולא יקבלם אלא אם כן יש בידו רשיון-סוחר בטופס הקבוע; ויכול המנהל לתת רשיון כזה או לסרב לתתו, לפי הכרעת-דעתו.
- (2) כל שיש בידו רשיון כזה חייב לנהל חשבונות נכונים מכל הטרנסאקציות שנעשו על ידו עפ"י אותו רשיון או בתוקף הרשיון או בקשר אתו ועפ"י דרישת המנהל יהא עליו להגיש חשבונות אלה לביקורת.
- (3) מי שיש לו רשיון-סוחר אסור לו לשלם למי שעובד אצלו את שכרו במחצבים יקרים פרט במטבעות שהוצאו כמטבעות חוקיים.
- (4) כל רשיון כזה יתם ביום שלושים ואחד בדצמבר של השנה שבה ניתן.
- (5) רשיון-סוחר אינו ניתן להעברה.

(6) מי שיש לו רשיון-סוחר לא יקנה מחצבים יקרים ולא יסחר בהם ולא יקבלם אלא אם כן בירר תחילה לעצמו מתוך חקירה מספקת כי המוכר רשאי להחזיק אצלו מחצבים כאלה ולמכרם, ובשעת הקניה הזאת ירשום בפנקס שינהל לתכלית זו את שמו ואת כתבתו של האיש שממנו קיבל את המחצבים היקרים, את טיבה של הטרנסאקציה, את טיבם ואת כמותם של המחצבים שנתקבלו ואת המחיר ששילם בעדם.

טובות הנאה

קיימות טענות רישום

106. (1) כל הטוען שהוא זכאי או שיש לו באיזו דרך שהיא טובת-הנאה בכל זכות, רכוש, זכיון או הנחה בקשר עם כרייה, פרט להקנאות עפ"י פקודה זו, חייב לרשום את תביעתו אצל המפקח לא יאוחר, מן היום שייקבע ע"י הנציב העליון במודעה, ובלבד שאותו יום לא יקדם משלושה חדשים לאחר פרסום פקודה זו בעתון הרשמי, וכל טובת-

הנאה, זכות, רכוש, זכיון או הנחה שלא נרשמה עליהם תביעה כאמור לעיל יהא דינם כאילו נסתיימו לחלוטין, ויכול הנציב העליון לעשות את המעשים דלקמן לגבי כל קרקע שטובת-הנאה כזאת או זכות כזאת היתה חלה עליה קודם לכן, -

- (א) להכריז כי הקרקע פתוחה לחקירה או לחיפוש, או
- (ב) לתת חוזה-חכירה לכריית אותה קרקע בהתאם להוראות פקודה זו.
- (2) נרשמה תביעה או טובת-הנאה כאמור לעיל, יצווה הנציב העליון לערוך חקירה, ואם הוא נוכח שכוחה של אותה תביעה או טובת-הנאה היה יפה עפ"י החוקים העותומניים שנהגו קודם לכן, יצווה לרשום אותן במשרד המפקח; ואם נוכח הנציב העליון שלא היה יפה כוחה של התביעה או של טובת-ההנאה, יצווה למחוק אותה מן הפנקס ויטפל בענין כאילו לא נרשמה התביעה או טובת-ההנאה כלל ועיקר.
- (3) מי שיש לו רשיון-חיפוש, זכות או חוזה-חכירה לכרייה שניתנו עפ"י החוק העותומני והם נחשבים בני-תוקף, יהא זכאי לוותר על זכויותיו עפ"י אותו רשיון או חוזה-חכירה ולקבל במקומן בהתאם להוראות פקודה זו, זכויות הדומות בטיבן ושוות בערכן לזכויות ההן, כפי האפשר במסיבות הענין.

בוררות

107. (1) מקום שיש למסור ענין עפ"י פקודה זו לבוררות, יובא הענין לפני מועצה המורכבת משני בוררים שכל אחד מהם מתמנה ע"י כל אחד מבעלי-הדין ומבורר שלישי שיוסכם עליו בין שני הבוררים האחרים או שיתמנה ע"י נשיא בית-המשפט העליון של ישראל, לכשלא באו הבוררים לכלל הסכם ביניהם.
- (2) בוררות כזו תתנהל בהתאם להוראות כל פקודה בענין בוררות שתהא נוהגת מזמן לזמן בישראל.

חלק י"ב

מחצבות

פירוש (חיקון התש"ס)

108. בחלק זה ובכל תקנות המתייחסות לחלק זה יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן, מלבד אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר -
- "אזור השמור ליערות" פירושו כפירוש הניתן לאותו מונח בפקודת היערות;

"שיש" פירושו אבן-סיד מגובשת, שאפשר לשוות לה שטח מלוטש מאוד; "מחצבה" פירושה מכרה שכרוהו על מנת לחצוב מתוכו אבן, צפחה, שחם וכל מיני אבני-געש או סלעים מטמורפיים אחרים, צור (קווארטץ), שיש, חלמיש, גיר, חצץ, חול, חמר וגבס, ואין היא כוללת חציבת אבנים לשריפת סיד באזורים השמורים ליערות כמוגדר בפקודת היערות; "אבנים" כוללות כל מיני אבני-סיד, אבני-חול, אבן-חול סידית או בזלת, אך לא צור, שיש או אבני-געש; "הורשע" - לרבות מי שבית המשפט קבע כי ביצע את העבירה; "חומר חציבה" - כל אחד מהחומרים שניתן לכרותם במחצבה; "רכב" ו"בעל רכב" - כהגדרתם בפקודת התעבורה.

רשיון לחצוב (תיקון התש"ס)

109. (1) למרות ההוראות הכלולות במקום אחר בפקודה זו יכול שר הפיתוח לתת לכל אדם מתאים, לאחר תשלום המס הקבוע בתוספת החמישית של פקודה זו, רשיון לפתוח מחצבה שיהא ערוך בטופס הקבוע בתוספת הרביעית של פקודה זו.

(2) לא יפתח אדם מחצבה ולא ינצלה, אחד על אדמתו הוא ואחד על אדמת אחרים, אלא בהתאם לרשיון שניתן לו עפ"י חלק זה: בתנאי שיכול אדם לפתוח, בלא רשיון, מחצבה באדמתו הוא, על מנת לקבל מתוכה אבן, חצץ, חול או חמר לצרכיו הוא ולא לצורך מכירה. (3) לא יוציא אדם ממחצבה חמרים אחרים זולת החמרים המפורשים ברשיון שעל פיו פתח מחצבה. (4) (בוטל).

רשיונות לסילוק חול וכו' מהחוף (תיקון 1940)

109א. (1) למרות כל דבר האמור בכל חוק או פקודה, אסור לשום אדם לסלק, או לחפור מתוך כוונה לסלק חול או חצץ מכל חוף הנמצא בתוך אזור של כל עיריה או מועצה מקומית, אלא אם כן קיבל רשיון לכך מאת קצין המחוז.¹ רשאי קצין המחוז, לפי הכרעת-דעתו המוחלטת, ליתן או למאן לתת רשיון כזה, או לבטל בכל זמן כל רשיון שניתן כך, והוא רשאי לצרף כל תנאים למתן אותו רשיון.

1. הסמכויות והתפקידים שנתייחדו לקצין המחוז בפקודה זו יהיו נתונים לאדם שימנה לכך שר הפיתוח מבין עובדי משרדו (סעיף 2, חוק העברת סמכויות (ממונים על מחוזות וקציני-מחוז), התשכ"ד-1964).

(2) לצרכי סעיף זה, יהא פירושו של המונח "חוף" - הקרקע או השפה של הים ושל כל תעלה, נחל, מפרץ או תוצאות-נהר, ושל כל נהר עד למקום שבו מגיעים מימיו בשעת גאות, וכל צוק, שפה, מחיצה, גבעת-חול, שפת-ים וכל קרקע שטוחה או קרקע אחרת הסמוכה לחוף.

(3) שום דבר האמור בסעיף זה או בכל רשיון שניתן על פיו, אינו בא לפגוע בזכותו של כל אדם לאסור, להגביל או להטיל תנאים ביחס לחפירה, לסילוק או להפרעה אחרת בחמרים, אם היה רשאי להשתמש בזכות זו אלמלא הסעיף הזה:

בתנאי שאסור לכל אדם, אגב השימוש בזכות כזאת, להרשות לעשות כל פעולה או דבר שהם אסורים עפ"י סעיף זה.

(4) לצורך סעיף 111 לפקודה זו, הרי כל העושה אחת הפעולות האסורות עפ"י סעיף קטן (1) רואים אותו כמי שמנצל מחצבה, ורשיון עפ"י אותו סעיף קטן דינו כרשיון לחצוב.

חוזים לחכירת פני אדמה וזכויות מים

110. הוראותיו של חלק ד' בנידון חוזים לחכירת פני אדמה והוראותיו של חלק ו' בנידון זכויות מים תחולנה על בעל רשיון חציבה כאילו היה בעל חוזה חכירה לכרייה.

כריה שלא כדין (תיקון התש"ס)

111. (א) החוצב או הכורה חומר חציבה בלי רשיון לפי פקודה זו, מקום שנדרש רשיון כאמור, או שלא על פיו, או העושה פעולה בניגוד להוראות סעיף 109א, דינו - מאסר חמש שנים או קנס פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (א) על ידי תאגיד, דינו - כפל הקנס האמור בסעיף קטן (א).

אחריות של נושא משרה בתאגיד (תיקון התש"ס)

111א. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 111 על ידי התאגיד או מי מעובדיו; המפר הוראות סעיף זה, דינו - כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין; לענין סעיף זה, "נושא משרה בתאגיד" - דירקטור, מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד אחר בתאגיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה העבירה.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף 111 על ידי תאגיד או על ידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

אחריות בעל רכב
(תיקון התש"ס)

111ב. (א) בעל רכב או אדם האחראי על הרכב מטעם בעל הרכב, חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 111 באמצעות הרכב; המפר הוראה זו, דינו - קנס פי ארבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) **לחוק העונשין**; היה המפר תאגיד, דינו - כפל הקנס האמור.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף 111 באמצעות רכב, חזקה היא כי בעל הרכב או האחראי על הרכב מטעמו לפי הענין, הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מאחריותו של בעל הרכב או אדם האחראי על הרכב לפי הוראות פרק ה' סימן ב', **לחוק העונשין**, אם היה צד לעשיית עבירה לפי סעיף 111.

איסור מינהלי
על שימוש
ברכב
(תיקון התש"ס)

111ג. (א) הוחזר לבעליו רכב שנתפס בידי שוטר לפי סעיף 32 **לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש]**, התשכ"ט-1969 (להלן - פקודת מעצר וחיפוש), בקשר לביצוע עבירה לפי סעיפים 111 או 111ב, רשאי שוטר למסור לבעל הרכב הודעה האוסרת את השימוש ברכב (להלן - הודעת איסור שימוש) לתקופה של 30 ימים וליטול את רשיון הרכב.

(ב) בית משפט שלום רשאי להאריך, לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים, את תקופת איסור השימוש שנקבעה לפי סעיף קטן (א), על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך.

(ג) על הודעת איסור שימוש לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 57א(ב) עד (ו) ו-57 **לפקודת התעבורה**, בשינויים המחוייבים.

איסור שיפוט
על שימוש
ברכב
(תיקון התש"ס)

111ד. הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 111 או 111ב שנעברה באמצעות רכב, רשאי בית המשפט, נוסף על כל עונש אחר ועל אף האמור בכל דין -

(1) לפסול אותו אדם מהחזיק ברשיון נהיגה לתקופה שלא תעלה על שנה אחת;

(2) להורות בצו על איסור שימוש ברכב (להלן - צו איסור שימוש) שבאמצעותו נעברה העבירה, לתקופה שלא תעלה על שנה אחת; בצו איסור שימוש יקבע בית המשפט את המקום שבו יועמד הרכב במהלך איסור השימוש;

(3) על איסור שימוש לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 57ג(ב) עד (ו) **לפקודת התעבורה**, בשינויים המחוייבים.

החלת הוראות
פקודת
התעבורה
(תיקון התש"ס)

111ה. על איסור שימוש לפי סעיפים 111ג ו-111ד יחולו הוראות סעיפים 157 עד 157 **לפקודת התעבורה**, בשינויים המחוייבים.

תפיסה וחילוט רכב
(תיקון התש"ס)

1111. (א) נתפס רכב לפי סעיף 32 לפקודת מעצר וחיפוש בקשר לביצוע עבירה לפי סעיפים 111 או 111ב יחולו, נוסף על הוראות הפרק הרביעי לפקודה האמורה, הוראות אלה:

(1) הורשע בעל הרכב או האחראי על הרכב מטעם בעל הרכב, בתוך חמש שנים שקדמו לתפיסת הרכב, בעבירה לפי סעיפים 111, 111ב או סעיף 384 לחוק העונשין בקשר עם חומר חציבה, או שהורשע אדם אחר בעבירה כאמור שביצע באמצעות הרכב בתוך חמש שנים שקדמו לתפיסת הרכב, לא יורה בית המשפט על החזרת הרכב לפי סעיף 34 לפקודה האמורה עד תום ההליכים, אלא מנימוקים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שיוגש כתב אישום בשל עבירה לפי סעיפים 111 או 111ב בתוך תשעים ימים מיום תפיסת הרכב;

(2) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 111 או 111ב, והוא בעל רכב שבאמצעותו בוצעה העבירה, רשאי בית המשפט נוסף על כל עונש אחר, להורות על חילוט הרכב.

(ב) הוראות סעיף קטן (א)(2) יחולו גם לענין רכב שלא נתפס, אך העבירה נעברה באמצעותו.

(ג) שר התשתיות הלאומיות, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים, יקבע הוראות לענין מסירת הודעות ללשכת רשות הרישוי האמורה בסעיף 6 לפקודת התעבורה, ולרשם כמשמעותו בחוק רישום ציוד הנדסי, התשי"ז-1957, לפי הענין, לשם רישום הערה במרשמים האמורים לגבי רכב שבאמצעותו בוצעה עבירה לפי סעיפים 111, 111ב או סעיף 384 לחוק העונשין בקשר עם חומר חציבה, והורשע בה בעל הרכב, האחראי על הרכב או אדם אחר כאמור בסעיף קטן (א)(1).

חיוב בתשלום הוצאות ובנקיטת אמצעים
(תיקון התש"ס)

1111. הורשע אדם בעבירה לפי סעיף 111, רשאי בית המשפט, נוסף על כל עונש שיטיל עליו, לחייבו -

- (1) בתשלום ההוצאות שהוצאו לתיקון הנזק או לניקוי הזיהום הקשור לעבירה, אם הוגשה לבית המשפט בקשה על כך מאת מי שהוציאן;
- (2) לנקוט את האמצעים הדרושים כדי -
 - (א) להפסיק, לצמצם או למנוע את המשך הנזק או הזיהום;
 - (ב) לנקות את האתר וכל אשר זוהם עקב ביצוע העבירה;
 - (ג) להחזיר את המצב לקדמותו;

(3) בתשלום ההוצאות שהוצאו לגרירת הרכב ולהחסנתו, אם הוגשה לבית המשפט בקשה על כך מאת מי שהוציאן.

(תיקון התשל"ג)

חלק י"ג: שיקום מחצבות

הגדרות 112. בחלק זה, "בעל מחצבה" - לרבות מי שמפעיל אותה למעשה, בין אם ניתן לו רשיון חציבה ובין אם לאו.

הודעה בדבר הצורך בשיקום מחצבה 113. ראה המפקח שניצול מחצבה פלונית או חלק ממנה הופסק, רשאי הוא להודיע לבעל המחצבה, בהודעה מנומקת, שאתר המחצבה טעון שיקום (להלן - הודעת שיקום); כן יודיע ברשומות שאתר המחצבה טעון שיקום.

ועדת ערר 114. (א) שר המשפטים ימנה ועדת ערר ויקבע את מושבה.
(ב) ועדת הערר תהיה של שלושה; יושב-ראש הועדה יהיה שופט בית משפט מחוזי, ושני החברים האחרים יתמנו האחד בהמלצת שר הפיתוח והשני בהמלצת שר הפנים.
(ג) ליושב-ראש ועדת הערר יהיו כל הסמכויות הנתונות ליושב-ראש ועדת חקירה לפי סעיפים 9 ו-11 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968.
(ד) ועדת הערר לא תהיה קשורה בדיני הראיות אלא תפעל בדרך שתיראה לה מועילה ביותר לבירור השאלות העומדות להחלטתה.

ערר 115. (א) הרואה עצמו נפגע בהודעת שיקום וכן בעל הקרקע או חוכר בחכירה לדורות, כמשמעותו בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, רשאים לערור על ההודעה לפני ועדת הערר.
(ב) ועדת הערר רשאית לאשר את ההודעה בשינויים או בלי שינויים, או לבטלה.
(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את המועדים והדרכים להגשת ערר לפי סעיף זה ואת סדרי הדין בו, לרבות הוראות בדבר הוצאותיו.

שיקום בידי בעל מחצבה 116. (א) בעל מחצבה שקיבל הודעת שיקום והודיע למפקח תוך חדשים מיום קבלת ההודעה שרצונו לשקם את המחצבה בעצמו, ישקם אותה, ובלבד -
(1) שיבצע את פעולות השיקום לפי הוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן - חוק התכנון), והתקנות והתכניות על פיו;

(2) שיתחיל בפעולות השיקום תוך שלושה חדשים מיום שהודיע על רצונו לשקם את המחצבה.

(ב) לא המשיך בעל המחצבה את פעולות השיקום בשקידה ראויה או לא סיים אותן תוך התקופה שקבע המפקח, או לא ביצע את פעולות השיקום לפי ההוראות האמורות בסעיף קטן (א)(1), תהיה רשות שמורות הטבע רשאית לבצע את פעולות השיקום והמפקח יהיה רשאי לדרוש מבעל המחצבה את החזרת הסכומים ששולמו לו על חשבון השיקום לפי סעיף 120(ב)(3), כולם או מקצתם.

תכנית שיקום

117. (א) לא היתה תכנית לפי חוק התכנון שחלה על מחצבה פלונית, או לא כללה תכנית כאמור הוראות בדבר שיקום המחצבה, יכין המפקח, לאחר התייעצות עם מנהל רשות שמורות הטבע, תכנית לשיקום המחצבה ויקבל אישור לתכנית השיקום מאת הועדה המחוזית לתכנון ולבניה.
(ב) המפקח יציין בהודעת השיקום את המקום והזמן שבהם אפשר לעיין בתכנית השיקום המאושרת.

שיקום בידי רשות שמורות הטבע

118. חלפו שלושה חדשים מיום ששלח המפקח הודעת שיקום ולא הוגש ערר ולא הודיע בעל המחצבה שרצונו לשקם את המחצבה בעצמו, ונתקיימו הוראות סעיף 117, רשאית רשות שמורות הטבע לשקם את אתר המחצבה.

ערר מעכב את הביצוע

119. הוגש ערר על הודעת השיקום, יידחה ביצוע עבודת השיקום, בין בידי בעל המחצבה ובין בידי רשות שמורות הטבע, עד לאחר החלטת ועדת הערר, או עד שחלפו חדשיים לפחות ממועד משלוח הודעת השיקום, הכל לפי המאוחר.

קרב לשיקום מחצבות (תיקון התשנ"ט)

120. (א) שר הפיתוח רשאי, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להקים בתקנות קרב לשיקום מחצבות.
(ב) בתקנות כאמור רשאי השר -
(1) לקבוע את הרכב הנהלת הקרב, דרכי עבודתה וסמכויותיה;
(2) לחייב בעל מחצבה לשלם לקרב תשלומים לפי כמות החומר שנחצב בה או לפי סוגי חומר שונים, או לפי אחוזים מהכנסות המחצבה, או לפי קני-מידה סבירים אחרים שייקבעו בין לכלל המחצבות ובין לסוגים שבהן;

(3) לקבוע הוראות בדבר החזר ההוצאות, כולן או מקצתן, לבעל מחצבה ששיקם אותה בעצמו, או לרשות שמורות הטבע, אם היא שיקמה את המחצבה בהתאם לסעיף 118, לרבות הוראות בדבר תשלום מקדמות.

(חיקונים : 1938,
התש"ם)

תוספת ראשונה (סעיף 104(1))

חלק א'

חיפוש

תעודות היתר לחיפוש

1. בקשה לתעודת היתר לחיפוש תוגש ע"י המבקש עצמו למשרד סניף המכרות;

על המבקש למסור בבקשתו את שמו ואת כתבתו בישראל, ואם הוא מבקש בתורת מורשה או בא-כוח עליו למסור בבקשתו את שמו ואת כתבתו של מרשהו.

2. אפשר לדרוש מאת המבקש להוכיח את גילו ואת אזרחותו או למסור הצהרה בשבועה על דבר גילו ואזרחותו.

3. על המבקש להצהיר, או, אם יידרש בכך, להצהיר בשבועה אם היו קודם לכן לו או למרשהו תעודה או רשיון או זכות או חוזה-חכירה לצורך כרייה שניתנו לו עפ"י כל חוק-מכרות הנוהג עתה או שהיה נוהג לשעבר בארץ, ועליו למסור פרטים מספיקים לשם זיהויים של הנ"ל; ואפשר לסרב לתת לו למבקש תעודת-היתר לחיפוש אם יתברר שהמבקש או מרשהו היו להם קודם לכן תעודה או רשיון או זכות או חוזה-חכירה וחולטו מחמת שהמבקש או מרשהו עברו על עשה או לא תעשה בענין זה או אם מאיזה טעם אחר אין המפקח סובר כי המבקש הוא אדם כשר וראוי לקבל תעודת-חיפוש.

4. על המבקש לציין את השטח בו הוא רוצה לחפש ומה המחצב או המחצבים שהוא אומר לחפש.

5. אם החליט המפקח לתת למבקש תעודת-היתר לחיפוש, הרי לפני נתינת התעודה יירשמו הודעות המבקש בספר-זכרונות שינהלוהו לתכלית זו בסניף המכרות ועל המבקש לחתום על אותן הודעות; לאחר כן ישלם המבקש את האגרה הקבועה; ומששולמה האגרה נותנים לו תעודת-היתר לחיפוש ערוכה לפי טופס 1 שבנספח לתוספת זו וחתומה על גבה בחתימת המבקש בתורת בעליה של התעודה וחתומה בחתימת המפקח או בחתימת פקיד שיתמנה מטעם המפקח לתכלית זו.

6. עפ"י בקשה שתוגש למפקח אפשר לחדש תעודת-היתר לחיפוש לאחר תשלום האגרה הקבועה, חוץ אם יש מקום להאמין, על יסוד הנהגתו של בעל התעודה מאז ניתנה לו התעודה, שבעל התעודה איננו אדם שיש לחדש לו את תעודת-ההיתר לחיפוש; חייב המפקח לפרש את נימוקי סירובו לחדש תעודת-היתר לחיפוש.

7. הוגשה בקשת החידוש בכתב יפורש בה מספר תעודת-ההיתר שמבקשים את חידושה; תעודת-ההיתר שמבקשים אח חידושה תוגש ע"י המבקש לביקורת.

8. משהוסכם לחדש תעודת-היתר לחיפוש נותנים לו למבקש תעודת-היתר חדשה מסומנת באותו המספר של תעודת-ההיתר הישנה.

9. תעודת-היתר מחודשת אפשר לחזור ולחדשה ללא הגבלה במספר החידושים, באותו אופן ובכפוף לאותם התנאים.

תעודות-היתר לחקירה

10. בקשת תעודת-היתר לחקירה תוגש ע"י המבקש עצמו למשרד סניף המכרות; המבקש יפרש בבקשתו את שמו ואת כתבתו ואם הוא מבקש בתורת מורשה יפרש בבקשה את שמו ואת כתבתו של מרשהו.

1.1 על המבקש לפרש את השטח בו הוא אומר לחקור.

1.2 על המבקש לפרש בבקשתו את שמותיהם ואת הכשרותיהם של הגיאולוגים והמומחים שהוא אומר להעסיקם בחקירת השטח ועליו להוכיח, כדי הנחת-דעתו של המפקח, כי יש ברשותו אמצעים וכספים כדי לחקור את השטח די הצורך.

1.3 אם החליט המפקח לתת למבקש תעודת-היתר לחקירה ירשמו הודעות המבקש בספר-זכרונות שינהלו לתכלית זו בסניף המכרות ועל המבקש לחתום על אותן הודעות.

1.4 לאחר כן ישלם המבקש את האגרה הקבועה; ומששולמה האגרה יערכו תעודת-היתר לחקירה בטופס ב' שבנספח לתוספת זו והתעודה תיחתם ע"י המבקש וע"י המפקח או ע"י פקיד שיתמנה מטעם המפקח לתכלית זו.

1.5 תעודת-היתר לחקירה לא תקיף שטח של יותר מחמש מאות קילומטרים מרובעים.

1.6 מועד תעודת-היתר לחקירה לא יהא עולה על שנתיים ימים.

רשיונות-חיפוש

1.7 בקשה לרשיון-חיפוש תוגש ע"י המבקש עצמו למשרד סניף המכרות; אם יש למבקש תעודת-היתר לחיפוש שניתנה לו לעצמו חייב הוא להראותה לשם ביקורת.

1.8 היה המבקש שולח שבשמו קיבל שליח תעודת-היתר לחיפוש, חייב הוא להראות אותה תעודה או להניח את דעת המפקח כי הוא הוא השולח.

1.9 חייב המבקש לברר את זהותו של השטח שבו הוא מבקש זכות-יחיד לחפש וחייב הוא לפרש מה המחצב או המחצבים שהוא אומר לחפש.

2.0 היה השטח, כולו או מקצתו, נתון לבעלותו או לחזקתו של איש פרטי, יוכיח המבקש, כדי הנחת-דעתו של המפקח, כי הוא עצמו או מורשהו חיפשו בשטח הנידון או במקצתו את המחצב או המחצבים הנידונים והחיפוש נעשה בהסכמת הבעלים או בהסכמת המחזיק בזכויות שעל פני האדמה, או שהאזור ההוא או מקצתו לא נעשה בו חיפוש אלא שקיבל המבקש את הסכמת הבעלים או את הסכמת המחזיק בזכויות שעל פני האדמה או את הסכמת בא-כוחו, כדרוש בסעיף 9.

2.1 אם אין המבקש יכול להוכיח אחד משני הדברים המפורטים בתקנה הקודמת, לא יינתן רשיון-חיפוש לגבי השטח הנתון לבעלותו או לחזקתו של איש פרטי אלא אם כן נתברר שהבעלים או המחזיקים בזכויות פני האדמה אינם מחפשים ואינם אומרים לחפש בשטח, לא הם עצמם ולא מורשיהם, באופן שהמפקח אישר, ובמקרה זה אפשר לתת לו למבקש רשיון לחיפוש לאחר שיתן ערובה כדרוש בסעיף 9.

2.2 (1) אם הוחלט לתת למבקש רשיון לחיפוש, הרי לפני נתינתו של הרשיון ירשמו בספר-הזכרונות שינהלו לתכלית זו בסניף המכרות את כל ההודעות הנחוצות שמסר המבקש, ועל המבקש לחתום על אותן הודעות.

(2) בטרם יתנו רשיון לחיפוש ישלם המבקש את האגרה הקבועה ויחתום את שמו על גב רשיון-החיפוש שינתן לו.

(חיקון 1938)

23. (1) רשיון-חיפוש יהא ערוך לפי טופס ג' שבנספח לתוספת זו.
(2) (בוטל).

24. חייב בעל הרשיון להודיע למפקח היכן מצוייה כל תעלת-קדיחה או מחפורת ולהגיש תרשים על כך; עליו לנהל זכרון-דברים מדוייק מכל תעלת-קדיחה ומכל מחפורת שקדח או חפר ועליו להעמיד לרשות המפקח דוגמאות בולטות מן החמרים שמצא בתעלת-הקדיחה או במחפורת.

25. מועדו של רשיון-חיפוש יהא לא פחות משנה אחת ולא יותר מחמש שנים, אלא שאם ניתן הרשיון למועד פחות מחמש שנים יכול המפקח, לפי הכרעת-דעתו, לחדש את הרשיון עד המכסימום של חמש שנים בס"ה.

26. הודעה בדבר הסתלקות משטח-חיפוש תימסר בכתב ותוגש לסניף המכרות; באותה הודעה יפורש מספר רשיונות-החיפוש שעל פיהם החזיקו בשטח ועל בעל הרשיון לחתום על אותה הודעה.

27. השטח יהא ישר-זווית ככל האפשר וצלעותיו הקצרות לא תהיינה פחות משליש צלעותיו הארוכות.

28. אם אין המבקש בעל תעודת-היתר לחקירה, לא ישתרע השטח על יותר מעשרים הקטרים, אם מחפשים בו מחצבים יקרים; ולא על יותר מחמישים הקטרים, אם מחפשים בו מחצבים שאינם יקרים.

חלק ב'

תגלית

29. כל שיש בידו תעודת-היתר לחיפוש או תעודת-היתר לחקירה או רשיון-חיפוש וגילה תגלית חייב להעמיד ציון במקום התגלית; הציון יהא עמוד-עץ או גל-אבנים שגבהו מעל פני הקרקע לא פחות משלושה רגלים; הציון יהא קבוע יפה או מוקף חפירה, רגל אחד עמקה ורגל אחד רחבה; אם אי-אפשר לחפור חפירה יקיפו את העמוד או את הגל בעיגול של אבנים גדולות; אל העמוד או אל הגל ידביקו שלט ובו יכתב שם האיש מגלה התגלית, תאריך התגלית, ושם המחצב שנתגלה.

30. (1) חייב מגלה התגלית להודיע למפקח בהקדם האפשרי את דבר התגלית, אם בעל-פה או בכתב; הודעת דבר התגלית תהא ערוכה לפי טופס ה' בנספח לתוספת זו או בנספח דומה ככל האפשר לנוסחו של אותו טופס; בו בזמן יגיש המגלה פרטים ודוגמאות מן המחצבים ומן הסלעים שבקרבת מקום התגלית, ככל אשר ידרוש המפקח; יכול המפקח לדרוש מאת מוסר ההודעה והפרטים והדוגמאות לקיים את כל אלה בשבועה ויכול הוא לדרוש ממנו כל הוכחה אחרת שימצאנה לנחוצה או לרצוייה.
(2) תעודת-תגלית תהא ערוכה בטופס ו' שבנספח לתוספת זו.

חלק ג'

כרייה

3.1. בקשה לזכות-כרייה או לחוזה-חכירה לכרייה ע"י בעל תגלית עפ"י הוראות סעיף 40 תוגש תמיד ע"י המגלה עצמו או ע"י בא-כוחו אם לידי המפקח או לידי כל אדם שיתמנה לעיין בבקשה כזאת, ובאותו ראיון יידרש מאת המבקש להוכיח, כדי הנחת-דעתו של המפקח או של הפקיד האחר הנזכר לעיל, שיש לו אמצעים ויכולת כדי לנצל די הצורך את אוצרות המחצבים שבשטח.

3.2. בקשה לזכות-כרייה או לחוזה-חכירה לכרייה ע"י אדם הפונה בבקשתו שלא לפי הוראות סעיף 40 תוגש בכתב ויש לצרף אליה טופס-הצעה שתכלול בה את הפרטים שידרוש המנהל.

3.3. משנותנים זכות-כרייה או חוזה-חכירה לכרייה או חכירת פני האדמה, משלמים את המסים הקבועים.

3.4. זכות הכרייה לא תקיף שטח של יותר מקילומטר מרובע, ואם האזור הוא עמק אלוביאלי לא יהא שטחו עולה על קילומטר אחד לאורך רצועת הזרם ועל מאה מטרים משני צדדיו של מרכז הזרם.

3.5. חוזה-חכירה לכרייה לא יקיף יותר מן השטח המכסימלי של אזור שנותנים עליו רשיון-חיפוש לגבי המחצב שאומרים לכרותו, חוץ אם הסכים לכך שר הפיתוח:

בתנאי שבשום מקרה אחר לא ישתרע השטח המוחכר על יותר מעשרים הקטארים, אם אומרים לכרות בו מתכות יקרות; ולא על יותר מחמישים הקטארים, אם אומרים לכרות בו מתכות שאינן יקרות.

חלק ד'

תיחמו, סימונו, ציונו ומדידתו של השטח של רשיון-חיפוש או של שטח שגילו בו תגלית וכל שטח הכלול בזכות-כרייה או בחוזה-חכירה לכרייה

3.6. (1) בטרם יפנה המבקש בבקשה לרשיון לגבי שטח-חיפוש עליו להעמיד ככל האפשר במרכזו של השטח שעליו מוסבת הבקשה עמוד שקוטרו יהא לא פחות משלושה אינצשים ושיהא מתרומם מעל לקרקע כדי ארבעה רגלים לפחות ושיהא תקוע יפה בקרקע או עליה. אל אותו עמוד ידביקו לוח-מודעות שירשמו עליו את שם המחפש, היום שבו הוקם העמוד, והיקפו של השטח (בקירוב) שעומדים להגיש בקשה בגינו.

(2) אזור שנתגלתה בו תגלית, יתחמוהו ממש כדרך שמתחמים אזור-חיפוש, אלא שייכתב בלוח-המודעות שם המגלה, מספר רשיון-החיפוש של המגלה, תאריך תעודת-התגלית, שם המחצב או המחצבים שנתגלו וארכן המשוער של צלעות האזור שביחס אליו הוא אומר לבקש חוזה-חכירה לכרייה וכיוון ביחס למצפן; משנשלם דבר זה ייבדק השטח המותחם ע"י פקיד מסניף המכרות שיישלח לשם כך ואם תיחמו את האזור הנכון ונעשה התיחום כהלכה, ירשום אותו פקיד על גבי

- תעודת-התגלית את המלים "התיחום נתאשר" ויחתום עליה ויטביע בה חותמת רשמית; על הפקיד לערוך תרשים מקוצר מן השטח שתיחמוהו כאמור בזה ואותו תרשים מקוצר יוגש לסניף המכרות.
- (3) אם דרש המפקח שהאזור הכלול ברשיון או בזכות או בחוזה-החכירה יהא נמדד ע"י מודד ממשלתי והסכים לכך מנהל מחלקת המדידות, ישליש המבקש בידי המפקח ערבון כדי כיסוי ההוצאות המשוערות וכדי כיסוי סכומים אחרים שיהא צורך לשלמם בעד מדידה הנעשית עפ"י תקנה זו.
- (4) היו ההוצאות הממשיות פחות מסכום הערבון, יוחזר העודף למבקש, ואם סכום הערבון אינו די שלם המבקש את החסר בטרם ימלאו לו את בקשתו בדבר הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה.
- (5) עם האפשרות הראשונה לאחר שיתברר למפקח כי הושלש הערבון וכי סכומו נכון בערך, ימנה מודד למדוד את השטח; על המודד להודיע למבקש מתי והיכן יפגוש אותו המבקש או בא-כוחו כדי להראות לו את השטח המסומן.
- (6) על המבקש או על בא-כוחו להישאר ביחד עם פלוגת המודדים בכל שעת המדידה.
- (7) יכול המודד לדרוש מאת המבקש לסלק את הגבולות או יכול הוא לסלק בעצמו את הגבולות על חשבון המבקש, הכל לפי הכרעת-דעתו.
- (8) רחבו של השטח המסוקל יהא לא פחות משמונה רגלים; היה הגבול משותף לשני אנשים יהא רחבו של השטח המסוקל לא פחות משלושה-עשר רגלים; יש לסלק את כל הענפים, הצמחים המטפסים והשרשים החוסמים בעד המראה לאורך קו הגבול.
- (9) אין לפגוע בתבואה ובעצים אלא אם כן נחוץ הדבר לצרכי-מדידה ובתנאי שישלם המבקש פיצויים לבעליהם.
- (10) יכול המודד, לפי הכרעת-דעתו, לבלי לעקור ממקומו כל עץ העומד בקו הגבול.
- (11) התרשים שערך המודד יראה את הגבולות, את סימני-הגבול ואת העמודים ושרטוטי-הגובה והקווים הטופוגרפיים שעל הגבולות; התרשים יהא ערוך בקנה-מידה של 1/10,000.

1.37 (1) ואלה הן ההוצאות שחייבים בתשלומן:

- (א) מס מוקדם (לכיסוי הוצאות הובלתה של פלוגת המודדים לשטח שיימדד) בסכום של מאה ל"י לכל שטח ושטח:
- בתנאי שאם היו שני שטחים או יותר סמוכים ביותר זה לזה, יכול מנהל מחלקת המדידות, לפי הכרעתו, להפחית מסכום המס המוקדם;

- (ב) מס מדידת הגבול לכל קילומטר או חלק הימנו - באדמת-מישור
או באדמת מעלות ומורדות
- באדמת-מישור או באדמת-רכסים שיש בה עצי-יער או שיחים מועטים
.....

14.000 ל"י

16.000 ל"י

22.000 ל"י	באדמת-טרשים או באדמה משודדת או באדמת-הרים או באדמת-יער החלטת מנהל המדידות בדבר אופי האדמה הנמדדת תהא החלטת-גמר; (ג) הזכות בידי המבקש לקבל העתקת-בד אחת מן התרשים שתצורף אל הרשיון, הזכות או אל חוזה-החכירה ושלוש הדפסות-שמש על נייר שעברו השני מצופה בד; אם רוצה המבקש בהעתקות או בהדפסות נוספות מן התרשים ישלם את המסים דלקמן -
20.000 ל"י	שרטוט מוגמר על נייר שעברו השני מצופה דונג
8.000 ל"י	העתקה על בד
10.000 ל"י	הדפסת-שמש על נייר שעברו השני מצופה בד - בעד העתקה אחת
2,000 ל"י	בעד כל העתקה נוספת
	בתנאי שמנהל מחלקת המדידות רשאי להוריד ממחירי התרשים בכל מקרה שהמחירים דלעיל ייראו בעיניו מופרזים ביחס לעבודה שנעשתה; (ד) תשלום נוסף בסכום של 1.200 ל"י בעד כל סימן או עמוד שנקבע ע"י המודד.
	(2) בעת המדידה ישימו סימני-גבול בזוויות שנוצרו ע"י הגבולות; כמו כן ישימו סימני-גבול מסוג שיאשר המודד בנקודות שבהן נחצים הגבולות ע"י דרכים ראשיות, מסילות-ברזל, קווי-טלגרף או אמות-מים; במרחק של שני מטר מכל סימן-גבול בפנים האזור יוקם עמוד ארעי; בתנאי שאם מאיזו סיבה שהיא אי-אפשר למלא אחר הוראות אלו לכל חומרותיהן יכול המודד להרשות לשים סימנים ועמודים בנקודות אחרות שבהן יהא לפי דעתו נוח ביותר להגדיר את גבולות האזור.
	(3) חייב המבקש לספק את כל סימני-הגבול והעמודים או חמריהם; אם לא יספקם או אם יאחר בהספקתם בזמן ובמקום שהוחלט עליהם יטילו עליו את כל ההוצאות שהוציאה הממשלה בשל אי-הספקתם או בשל האיחור בהספקתם, ואותן ההוצאות יעריכן מנהל מחלקת המדידות; יכול מנהל מחלקת המדידות, אם ימצא לנכון, לספק את הסימנים, העמודים והחמרים ולהטיל על המבקש את ההוצאות על כך.
	(4) כל סימני-הקבע של הגבולות יכוסו בגלי-עפר או באבנים עד לגובה של 50 סנטימטר לפחות; לאורך קו הגבול וכדי מרחק של חמישה מטרים מכל עבריו של סימן-גבול יערכו שורת-אבנים או יחפרו חפירה בעומק של לא פחות מ-30 סנטימטרים.
	(5) כל סימני-הגבול והעמודים בזוויות יוקמו ע"י המבקש בטרם יעזוב המודד את הקרקע; כל סימני-הגבול והעמודים האחרים יוקמו תוך שני חדשים מתאריך הינתנו של הרשיון, הזכות או חוזה-החכירה.

- (6) השטח כפי שסומן בסימני-גבול ובעמודים לפי הוראותיו של המודד יהא מותאם ככל האפשר אל השטח שסומן לפני שהוגשה הבקשה לרשיון, לזכות או לחוזה-חכירה, ואם יהא צורך בכך יזיז המודד את העמוד שהוקם לפני הגשת הבקשה; הוראת המודד בדבר מקומם של הסימנים והעמודים תהא הוראת-גמר; שטח הקרקע הכלול ברשיון-חיפוש או בזכות-כרייה או בחוזה-חכירה יקובל כפי שנקבע ע"י המדידה, והתרשים שערך המודד יקובל כתרשים הנכון.
- (7) אם מצא המודד שהשטח שהוגשה עליו בקשה גדול מן השטח שהותר בפקודה, תהא לו למודד סמכות הכרעה גמורה, בכפוף להוראות סעיף-קטן (8), לשנות את מקום העמודים כדי לצמצם את השטח בגבולות המותרים.
- (8) חייב המודד להודיע למפקח באמצעות מנהל מחלקת המדידות אם השטח שהוגשה עליו בקשה אי-אפשר לזהותו על המקום בעזרת התרשים המקוצר ובעזרת הסימנים והעמודים שהוקמו, או אם עולה השטח שסומן כדי עשרים אחוזים למאה על המכסימום שהותר בפקודה, ואם כן הדבר יכול המפקח לדחות את הבקשה.
- (9) אם נדחתה הבקשה יחרימו את דמי-המדידה שהושלשו, כולם או מקצתם, ככל אשר ימצא המנהל לנכון.
- (10) כל איחור שנגרם לפלוגת המודדים בשל רשלנות או בשל אי-מילוי הוראות חלק זה או במשך הזמן שהמבקש יהא מנקה את קווי-הגבול, יטילו בעדו תשלום בשיעור שלא יעלה על עשר לירות בעד כל יום של איחור שנגרם לפלוגת המודדים.
- (11) אם נדחתה הבקשה ואם הוציאה הממשלה הוצאות בקשר עם מדידת האזור שהוגשה עליו בקשה, הרי כסף הערבון שהשליש המבקש עפ"י תקנה 36(3) יוחרם לזכותה של הממשלה, כולו או מקצתו, ככל אשר ימצא לנכון מנהל מחלקת המדידות.
- חלק ה'

זכויות-מים

38. בקשה למתן זכות-מים בהתאם לסעיף 76 תוגש בכתב למפקח ויפורטו בה הפרטים דלקמן -

- (א) שמו של המבקש וכתבתו בישראל;
- (ב) אם מבקש המבקש בשמו הוא או בשם אחרים; אם בשמו הוא, ימסור פרטים מספיקים שיהא אפשר לזהות על פיהם את רשיון-החיפוש שלו או את זכות-הכרייה שלו או את חוזה-החכירה שלו; אם בשם אחרים, ימסור את שמות האנשים שמתעמם הוא מגיש את הבקשה ביחד עם פרטים מספיקים שיהא אפשר לזהות על פיהם את רשיון-החיפוש של אותם האנשים או את זכות-הכרייה שלהם או את חוזה-החכירה שלהם;
- (ג) טיב הזכות המבוקשת, היינו איזו זכות מן הזכויות המפורשות בסעיף 8 הוא מבקש;

- (ד) התכלית שלשמה הוא מבקש את הזכות;
 (ה) היקף הזכות המבוקשת;
 (ו) הנהר, הנחל, האגם, אמת-המים, הערוץ, הבור או הבאר, שיהיו נפגעים והיכן וכיצד יהיו נפגעים, ואם הוא מבקש את הזכויות המפורשות בפסקאות (ג) או (ד) של אותו סעיף, יפרט את טיב העבודה שהוא אומר לעשות ואת מקומה וכיוונה של העבודה;
 (ז) אם ידועות למבקש זכויות פרטיות שבקשתו עלולה לפגוע בהן, ואם כן - ימסור את שמו וכתבתו של בעל הזכויות ההן ואם קיבל את הסכמתו של אותו בעל-הזכויות; על המבקש להעיד על כל הפרטים הללו כי לפי מיטב ידיעתו ואמונתו הם נכונים ועליו לחתום עליהם.

39. השגה למתן זכות-מים תוגש בכתב למפקח ותיחתם ע"י המתנגד ויפורש בה טיבה של טובת-ההנאה הנפגעת של המתנגד ונימוקי התנגדותו; על המבקש לפרש את הכתובת שלפיה ישלחו לו את כל ההודעות הנוגעות להשגה.

40. ההודעה הדורשת לתת טעם מדוע יבטלו זכות-מים תהא ערוכה בטופס י"ב שבנספח לתוספת זו.

חלק ו'

שונות

41. תעודת-הרישום הניתנת עפ"י סעיף 86 תהא ערוכה בטופס י"ג שבנספח לתוספת זו.

42. רשיון יהא ערוך בטופס י"ד שבנספח לתוספת זו.

43. מקום שנדרש אדם בתוקף הפקודה או בתוקף תקנות אלה לחתום את שמו ואין אותו אדם יודע לכתוב או לחתום את שמו הוא, יקריאו בפניו את המסמכים שנדרשת חתימתו עליהם למען יבין את הכתוב בהם ואם יסכים למה שאמור במסמך או בדו"ח יטביע בהם את סימן-אגודלו; הכותב והמקריא את הדו"ח יחתום אף הוא את שמו ויכתוב בצד סימן-האגודל את שמו של בעל הדו"ח והערה שהוקרא הדו"ח בפני החותם עליו וכי נראה הדבר כי החותם הבין את תכנו של הדו"ח.

הנספח לתוספת הראשונה

טופס א'

תעודת-היתר לחיפוש¹

טופס ב'

תעודת-היתר לחקירה¹

1. הושמט.

טופס ג'

רשיון-חיפוש¹

(תיקון 1938)

טופס ד' (בוטל)

טופס ה'

הודעה על תגלית¹

טופס ו'

תעודת-תגלית¹

טופס ז'

זכות-כרייה¹

טופס ח'

חוזה-חכירה לכרייה

חוזה שנעשה ביום.....בחדש.....1.....9, בין שר הפיתוח של ממשלת ישראל (אשר ייקרא לקמן "המחכיר" - מונח הכולל את יורשיו במשרה) מצד אחד ובין..... (אשר ייקרא לקמן "החוכר" - מונח הכולל את יורשי זכותו ואת אלה שמוותר לו להעביר להם את זכותו) מצד שני. ועל פיו הוסכם לאמור: -

1. תמורת התנאים, ההוראות, דמי-החכירה ודמי-הזכות הנכללים לקמן נותן המחכיר לחוכר את המכרות והמחצבים הנזכרים בתוספת א' של חוזה זה המצויים בקרקע הנזכרת בתוספת ב' והמשורטטת בתכנית המצורפת בזה בצבע..... יחד עם הזכות להחזיק בפני האדמה המתוארת בתוספת ג' של חוזה זה, וצבועים בצבע..... בתכנית הנ"ל לצורך איתן פעולות הנעשות על פני האדמה שיהא צורך בהן לשם ביצוע פעולות-כרייה בקרקע ומתחת לקרקע המפורטת בתוספת ב' יחד עם כל הזכויות וההנחות הניתנות לבעל חוזה-חכירה לכרייה עפ"י הוראות פקודת המכרות או עפ"י כל תיקון לאותה פקודה או עפ"י כל תקנה שיתקינו על פיה.

2. מועד החכירה הוא..... שנים מתאריך חוזה זה.

3. על החוכר לשלם למחכיר את דמי-החכירה ודמי-הזכות שייקבעו בפקודת המכרות או בכל תיקון הימנה במועד ובאופן הקבועים בה או בתקנות שיתקינו על פיה, ולקיים את ההתחייבויות דלקמן:

(א) על החוכר לשלם בזמן פרעונם או לפני זמן פרעונם, את כל האגרות

ודמי-הזכות מאיזה מין שהוא שצריך לשלם באותה שעה בעד האזור המפורט בתוספת ג' ובעד כל בנין שהוקם עליו.

(ב) על החוכר למלא אחר כל התנאים וההתחייבויות המוטלים על בעל חוזה-חכירה לכרייה עפ"י הוראות פקודת המכרות או עפ"י כל תיקון לאותה פקודה או עפ"י כל תקנה שיתקינו על פיה.

(ג) על החוכר להתחיל בתוך שנים-עשר חודש מתאריך חוזה זה בפעולות-כרייה בקרקע הנזכרות בזה באותו האופן ובאותו שיעור שיהא בהם כדי להניח את דעתו של המפקח על המכרות ומכאן ואילך עליו להוציא לפועל בתוך זמן תקפו של החוזה את עבודת-הכרייה, כדי הנחת-דעתו של המפקח.

(ד) אסור לחוכר להעביר או להחכיר בחכירת-משנה את המקום, הזכויות, החרויות, הכוח וההנחות הניתנים בזה, או להעביר לרשותו של כל אדם אחר או אנשים אחרים, קרקע שהחזיקה לשם איזה צורך מצרכי חכירה זו מבלי שקיבל לכך מראש את הסכמתו של המחכיר בכתב, והסכמה זו לא יעכבוה שלא לצורך אם מקבל ההעברה או שוכר-המשנה הוא אדם נכבד ובר-אחריות:

בתנאי שהמחכיר יוכל לדרוש כתנאי למתן ההסכמה מאת מקבל ההעברה או מאת חוכר-המשנה, לחתום על חשבונו הוא שטר-התחייבות שימלא ויקיים את התנאים וההתחייבויות המוטלים על החוכר בחכירה זו או בכתב אחר, כפי שהמחכיר ימצא לנכון לדרוש, למען שעבד איש כזה למילוי התנאים וההתחייבות באותו אופן ובאותם התנאים שהיו חלים עליו אילו היה הוא עצמו צד לחוזה-חכירה זה במקומו של החוכר או באופן ובתנאים כיוצא באלה, ככל האפשר לפי המסיבה שבדבר.

וכמו"כ באו בזה החוכר והמחכיר לידי הסכם, שאם לא ישולמו דמי-החכירה ושכר-השימוש הקצובים בזה, או חלק מהם, במשך שלושה חדשים לאחר זמן-פרעונו של כל תשלום ותשלום, הרי כל אימת שיקרה כזאת, יוכל המחכיר להיכנס לתוך תחומי המקום אשר יהא באותה שעה ברשותו או בחזקתו של החוכר לצורך החכירה ולעקל את כל המחצבים, כל החי וכל הדומם, וכל הדברים שיימצאו במקום, ויכול הוא לקחתם, להובילם, לנהגם, להחרימם, לעכבם ולשמרם עד אשר דמי-החכירה או דמי-הזכות שהגיע זמן-פרעונם יחד עם כל אותן הוצאות שנגרמו מחמת אי-תשלומם אם לא שולמו דמי-החכירה ודמי-הזכות לאחר שלושה חדשים מן היום שבו צריך היה לשלמם כאמור, בין שתבעום במשפט ובין שלא תבעום במשפט, או אם יפר החוכר אחד התנאים וההתחייבויות הנכללים בחוזה-חכירה זה, יוכל המחכיר לחזור ולהיכנס בכל עת שהיא לקרקע המוחכרת הנ"ל, או לחלק הימנה, ולרכשה ולהחזיקה שוב וליהנית הימנה, ואפילו לא השתמש קודם לכן בזכות זו המגיעה לו, מחמת שהחוכר כבר פיגר קודם לכן בתשלום כיוצא בזה.

נחזם בחותמתו ובחתימתו של המחכיר

במעמדו של

יוםלתנהש.....1...9

נחתם בחותמתו ובחתימתו של החוכר

במעמדו של

יום לחודש 1...9.....

תוספת א'

תוספת ב'

תוספת ג'

טופס ט' (בוטל)

טופס י'

(חיקון 1938)

חכירת פני האדמה

חווה זה נחתם היום לחודש 1.....9 בין שר הפיתוח של ממשלת ישראל (אשר ייקרא בשם "המחכיר", מונח הכולל גם את יורשיו במשרה) מצד אחד, ובין (אשר ייקרא בזה "החוכר", מונח הכולל את יורשי

זכותו ואת אלה שמותר לו להעביר להם את זכותו) מצד שני.

מילואים לחווה-חכירה (הנקרא לקמן חווה-החכירה העיקרי) מיום

לחודש 1.....9 שנחתם בין אותם הצדדים כצדדים לחווה זה.

הואיל ובתוקף העובדה שהחוכר הנהו החוכר העיקרי עפ"י חווה-החכירה העיקרי ועפ"י הוראות פקודת המכרות רשאי החוכר לדרוש שטח שבו יצבור או יעבד מחצבים שכרה אותם עפ"י חווה-החכירה העיקרי. והואיל והחוכר השתמש באותן הזכויות לגבי הקטארים. הוסכם בזה, איפוא, לאמור:

1. תמורת דמי-החכירה הקצובים בזה ותמורת מילוי החובות המוטלות על החוכר בתורת חוכר-מכרות עפ"י פקודת המכרות או עפ"י כל תיקון לאותה פקודה והחובות המוטלות עליו בחווה-החכירה העיקרי נותן בזה המחכיר לחוכר את פני האדמה המתוארים בתוספת-חווה זה והמשורטטים בתכנית הרצופה בזה בצבע
- ביחד עם רשות ורשיון להקים בנינים ומכונות בשביל עיבוד המחצבים שיכרם באותו שטח עפ"י החכירה העיקרית.
- וביחד עם רשות ורשיון לצבור בשטח זה את המחצבים שיכרם עפ"י חווה-החכירה הנ"ל או חלק ממנו וכל שברים או שיירים אחרים שנתקבלו תוך כדי פעולות של כרייה או של מיצוי-מתכות בקשר עם כך או תוך כדי עיבוד המחצבים שהוא כרם עפ"י החכירה העיקרית.

2. מועד החכירה הניתנת בזה יהא המועד הנותר ממועד החכירה העיקרית יחד עם זכות-החידוש לכל תקופה נוספת שאפשר לחדש לה את החכירה העיקרית.

3. על החוכר לשלם במשך המועד הנ"ל דמי-חכירה שנתיים בסך ל"י. דמי-חכירה אלה ישולמו באותו הזמן ובאותו האופן שמשלמים בשביל חכירת פני האדמה שנקבעו בחוזה-החכירה העיקרי, וכל התנאים וההתחייבויות שבחוזה-החכירה העיקרי יחולו, בשינויים המתאימים לכך, על דמי-החכירה הללו.
ולראיה חתמו הצדדים וטבעו את חותמם על כך ביום הנזכר לעיל.

נחתם בחותמתו ובחתימתו של המחכיר
במעמדו של

נחתם בחותמתו ובחתימתו של החוכר
במעמדו של

תוספת

(תיאור השטח שהחכירה חלה עליו)

טופס י"א

מתן זכות-מים¹

טופס י"ב

מודעה עפ"י סעיף 82(1)¹

טופס י"ג

תעודת-רישום¹

טופס י"ד

רשיון-סוחר¹

טופס ט"ו

בקשה לשטח-קדיחה¹

1. הושמט.

התוספת השניה

(סעיף 104(1))

חלק א'

פירוש

1. בתוספת זו ובתקנות שיבואו לתקנה או להוסיף עליה יהיו למלים הבאות הפירושים דלקמן -
 "מורשה" פירושו כל שנתמנה וכל המשמש כבא-כוחו של בעל המכרה לגבי כל מכרה או לגבי חלק של מכרה;
 "משגיח" פירושו משגיח על מכרות או מי שמשמש בתפקיד זה באותה שעה בסמכות חוקית;
 "מנהל" פירושו האדם האחראי כלפי בעל המכרה לניצול המכרה;
 "בעל מכרה" פירושו החוכר הראשון של מכרה או בעל זכות-כרייה;
 "יורה מקרוב" פירושו פועל העוסק בפעולות-פיצוץ, המכין אבקות לפיצוץ, הטוען חורים באבקת-פיצוץ והיורה יריות;
 "מכרה קטן" פירושו מכרה שעובדים בו פחות משלושים אנשים מתחת לקרקע;
 "סגן-מנהל" פירושו מי שיש לו תעודת-היתר מטעם המפקח לשמש כסגן-מנהל.

הגנת פני האדמה

2. מקום שגרמו פעולות-כרייה לידי שקעים או שקערוריות בפני האדמה או כשידוע ששקעים או שקערוריות כאלה עלולים להתהוות במקום מסויים, יגדרו יפה את המקום ההוא ויעמידו שם לוחות-מודעות בולטים להזהיר אנשים מפניהם.

3. כל אימת שיהא סבור המשגיח שטובת עניני הציבור מחייבת למנוע בעד יצירת שקעים בחלק מפני האדמה ויש חשש שיתהוו שקעים כאלה כתוצאה מהמשכת פעולות-כרייה באיזה חלק מחלקי-מכרה, יכול הוא לאסור בהודעה בכתב את המשכת הכרייה באותו חלק של המכרה, אם לחלוטין או על תנאי שיתקינו שם אמצעי-בטחון ע"י שיקבעו שם עצים או יניחו שם עמודים או בכל דרך אחרת שיקבע המשגיח; אפשר לערער על הודעה זו לפני המפקח אך כוחה של ההודעה יהא יפה כל זמן שלא בוטלה.

4. אם הסתלקו מאיזו מחפורת או אם הפסיקו את העבודה בה, הרי בכל עת שתחול אותה הסתלקות או הפסקה יש לגדור את המחפורת בעד אנשים ובהמות על ידי שיקיפיה כקיר חזק שגבהו יהא לפחות שלושה רגל וששה אינטשים ועביו לפחות שני רגל.

5. מוצקים או נוזלים המכילים בחם חמרים מחלידים או ארסיים, צריד לשמרם באופן שימנע אנשים מהתקרב אליהם בלי משים וצריך להעמיד לוחות-מודעות במקומות בולטים להזהיר אנשים מהשתמש באותם מוצקים או נוזלים.

6. שפיכת מים המכילים חמרים מחלידים או ארסיים או מזיקים תהא אסורה אלא אם כן ניטלה מהם סכנתם לחי ולצומח.

חלק ב'

מכרות

הפיקוח על מכרות מגולים ובדיקתם

7. חובה לקיים את התקנות דלקמן בכל מכרה מגולה: -
- (1) העבודה בדפנותיו של המכרה המגולה, בראשו וליד ערמות הפסולת שעל פי המכרה תתנהל באופן שימנע בעד נפילות מסוכנות.
 - (2) פי המכרה המגולה, אם יש בו סכנה לפועלים ולאנשים, יהא גדר יפה.
 - (3) ערמות הפסולת שעל פי המכרה וכל קרקע תחוחה וחומר תחוח יורחקו אחורנית מפני המכרה המגולה עד כדי למנוע סכנה לעובדים.
 - (4) מקום שהמכרה הפתוח עשוי מדרגות או טירסות, תהיינה המדרגות או הטירסות רחבות למדי בהשוואה לגבהן, לשם הבטחון.
 - (5) בין מקומות-ההובלה ובין קצוות-הטירסות יהא ריווח שימנע בעד נפילת דברים או בני-אדם ממקומות-ההובלה או מן הטירסות אל הטירסות או המקומות שלמטה:
 - בתנאי שאם אי-אפשר לשים ריווח כזה, צריך לגדור יפה את הקצה שעליו עלול אדם או חפץ ליפול.
 - (6) אם עלולה להתעורר סכנה לציבור מן הפיצוץ, חובה לנקוט באמצעי-אזהרה ראויים.
 - (7) חובה להתקין מספר מספיק של מקומות-מחסה לעובדים חוץ אם כל העובדים עוזבים את מקום-העבודה בשעת הפיצוץ.
 - (8) חובה להתקין אמצעי-גישה בטוחים שדרכם יוכלו פועלים להגיע אל מקומות-עבודתם לבטח.
 - (9) חייב כל פועל, בטרם יתחיל בעבודה ותוך כדי עבודתו וביחוד לאחר פיצוץ, לבדוק את מקום-עבודתו ולפנות משם כל סלע מפורק וכל אבן רפה וכל עפר תחוח העלולים לשמש מקור סכנה.
 - (10) לא יזרוק פועל למטה כל סלע וכל אבן וכל עפר וכל חומר אחר העלול לסכן חיי אנשים אחרים אלא אם כן הזהירים על כך וראה שהללו הסתלקו למקום בטוח.
 - (11) כל פועל המרגיש בדבר שנראה לו כבלתי-בטוח או כעלול להמיט סכנה חייב להודיע על כך מיד לבעל המכרה או למורשה או למנהל או לממונה על המקום.
 - (12) העתק התקנות הנוהגות באותה שעה בכל מכרה פתוח יהא מודבק במקום בולט במכרה הפתוח ובאופן שכל העובדים במכרה יוכלו לקרוא אותן תקנות על נקלה.

פיקוח והשגחה על מקומות-עבודה תחתיים

8. כל מכרה ומכרה יהא נתון לרשותו של מנהל אחד והוא יהא אחראי להשגחתו ולהנהלתו של המכרה ובעליו של מכרה או מורשהו ימנו את עצמם או אדם אחר להיות מנהל המכרה.

9. (1) לא ימנו אדם לשמש כמנהל אלא אם כן יש בידו תעודת-היתר מטעם המפקח שתינתן לו לאחר שחקר היטב ונתברר שהוא כשר וראוי לשמש מנהל לאותו מכרה.

(2) (I) אם הוגשה בזמן מן הזמנים קובלנה למפקח או לרשות אחרת שאדם שיש לו תעודת-כושר אינו כשר ואינו ראוי להוסיף ולהחזיק ברשותו תעודת-כושר, אם מחמת חסרון-מומחיות או מחמת שגילה רשלנות חמורה או התנהגות רעה כששימש בתור מנהל או סגן-מנהל של מכרה או כששימש באופן זמני בתפקידיו של מנהל או של סגן-מנהל, או מחמת שהוא נתחייב בדין על עבירה עפ"י הפקודה או עפ"י כל חוק שבוטל או הוחלף ע"י הפקודה והיתה כרוכה בעבירה סכנה לחיי אדם או לאבר מאבריו, יכול המפקח להציע לשר הפיתוח לערוך חקירה בענין הנהגתו של אותו אדם.

(II) בית-הדין החוקר ימונה ע"י שר הפיתוח.

(III) החקירה תהא פומבית.

(IV) יכול בית-המשפט לדרוש מאת האדם שחוקרים בהתנהגותו, להחזיר את תעודת-הכושר שלו; אותה תעודה תישאר למשמרת אצל בית-המשפט עד שיוציא את מסקנותיו בחקירה ולאחר כן יחזיר את התעודה לבעליה או יבטלנה או יפסיקנה לזמן-מה, הכל לפי פסק-הדין שיצא בענין זה.

(3) יכול שר הפיתוח בכל עת שהיא, אם יוכיחו לו שמן הצדק לעשות זאת, לחדש כל תעודת-כושר שבוטלה או הופסקה או להחזירה לבעליה באותם התנאים שימצא לנכון.

10. המנהל או סגן-המנהל או שניהם יחד חייבים לבקר יום-יום את המכרה.

11. כל שיש בידו זכות-כרייה או חוזה-חכירה ואינו גר בעצמו בישראל או אם בעלי הזכות או החוזה הם חברה שמשרדה הראשי איננו בישראל, חייבים למנות ולהחזיק תמיד מורשה שתהא לו סמכות מלאה לייצג את בעל הזכות או את בעל החוזה בכל הענינים הנוגעים לזכות-החכירה ולפיקוח על פעולות-הכרייה שעל פי הזכות או החוזה, ועליהם לשלוח למפקח בהקדם האפשרי לאחר המינוי או לאחר השינוי במינוי, העתקה מן המסמך המכיל את דבר המינוי ואת סמכויותיו של המורשה ועליהם לפרש בשמו של המורשה ואת כתבתו בישראל.

12. חייב בעל המכרה או מורשהו להמציא בכתב למפקח את הפרטים הבאים

- (א) שם המכרה, מקומו וטיבו;
 (ב) שמו וכתבתו של האיש המפקח על המכרה, ואם זוהי חברה - עליה

להמציא ביחד עם זה גם העתק מהתזכיר ומהתקנות של ההתאגדות, שמו של כל אחד ואחד ממנהליה והכתובת של המשרד הראשי;
 (ג) שמו וכתבתו של המנהל.
 (ד) הודעה בדבר כל שינוי בשם ובכתובת של המכרה, של האיש המפקח עליו, של המורשה או של המנהל;

13. לא ישמש אדם כמנהל ליותר ממכרה אחד בלי אישור בכתב מטעם המנהל, אלא אם כן מספר הפועלים בכל המכרות יחד אינו עולה על מאתיים ויש סגן-מנהל לכל מכרה ומכרה.

14. בעל המכרה, המורשה והמנהל, וכשאין מנהל - סגן-המנהל, יהיו אחראים כולם יחד וכל אחד ואחד מהם בפני עצמו לקיום התקנות האלה.

15. כל מכרה יהא פתוח לביקורת המפקח או לביקורת המשגיח שימונה על ידו ותהא להם הסמכות להיכנס בו, לבדוק אותו, למדוד אותו ולבחון אותו וכל חלק הימנו וגם לבדוק את כל הספרים, הדו"חות, התרשימים והרשימות הנזכרים בפקודה זו או שמצווים על פי הפקודה לנהלם ולערכם; סמכות זו תוצא לפועל בכל עת מתאמת, הן ביום והן בלילה, אך באופן שלא יהא נגרם עיכוב והפרעה שלא לצורך בעבודת המכרה.

דרכים, מפעלים ומנגנון

16. צריך לגדור יפה כל פתח לכל מחפורת, כל מוצא, כל משקע, כל תעלה משופעת, כל מקום החלקה, כל גומה, כל מקום-עבודה עזוב וכל מקום מסוכן אחר;
 אלא שמותר לעקור את הגדר באופן זמני, ולאחר שנקטו באמצעי-זהירות מספיקים, לצרכי תיקון או לכל עבודה נחוצה אחרת.

17. כל מחפורת-עבודה וכל מחפורת-שאיבה יהיו תמיד ובשעת חפירתן טוחות או מצופות יפה או מוגנות בדרך אחרת.

18. כל מחפורת לולינית שעומקה למעלה ממאה רגל צריך להתקין לה סימני הוראת-דרך ואמצעים נאותים למסירת אותות ברורים ומסויימים מתחתית המחפורת ומכל מבוא המוביל אל פני המחפורת למעלה והמשמש אותה שעה כמבוא בין פני המחפורת מלמעלה ובין קרקעיתה, חוץ אם פיטר המפקח מחובה זו בכתב.

19. (1) ואלה יהיו האותות:- הקשות או צלצולים

הרם כשהמכונה נחה	1
הפסק כשהמכונה נעה	1
השפל	2
אנשים עומדים לעלות או לרדת	3
אנשים יכולים להיכנס לכלוב או למכשיר-ההובלה	3
פנה דרך, יכול הנהג להעלות או להוריד	2
תאונה	5
- בתשובה, הפסקה, 1.

העלאה ואסור להשתמש בשום חבל לצרכי-העלאה אלא אם כן איכותו טובה ואופן ייצורו משובח, והוא נקי מכל פגם וחזק למדי.

27. אם משמש חבל-ההעלאה גם לצרכי העלאת אנשים והורדתם וגם לצרכים אחרים, הרי כשמשמש החבל להעלאת אנשים ולהורדתם לא יהא המשקל הרצוף אליו, בשעה שהוא נושא עמו את העומס המותר שלו, עולה על 0.85 מן המשקל המכסימלי בשעה שהוא משמש לצרכים אחרים.

28. (1) בכל מכרה יש לנהל פנקס-רשימות לחבל-ההעלאה ובו יירשמו הפרטים דלקמן:

- (א) נקודת-השבירה של חבל עמוס;
 - (ב) שם החרשתן;
 - (ג) תאריך הייצור;
 - (ד) תאריך הקנייה;
 - (ה) אורך החבל, לפי מידת רגל;
 - (ו) משקל החבל, בפונטים לכל רגל;
 - (ז) תאריך התקנת החבל;
 - (ח) תאריכי קיצורו של החבל;
 - (ט) תאריך חיבורו מחדש;
 - (י) תאריך היפוך הקצוות;
 - (יא) תאריך הנסיונות שנעשו בו;
 - (יב) תאריך הסרת החבל;
 - (יג) העומס המכסימלי שנושא עליו החבל.
- (2) כל רשימה בפנקס תהא חתומה ע"י האיש האחראי לדיוק העבודות שבאו בה. הפנקס יוגש למשגיח לכשידרוש זאת.

29. איש מוסמך שיתמנה לתכלית זו מטעם המנהל יבדוק -

- (א) אחת ביום את מצב החבלים הלולייניים ואת חיבוריהם אל תופי-המשאות ואל הכלובים או אל מכשירי-ההובלה האחרים, ואת גלגלי-ההעלאה וכל החלקים החיצוניים של כלי-ההעלאה שבמצבם המתוקן תלויים חיי האדם.
- (ב) אחת בשבוע את סימני הוראות-הדרך ותא אגפי-ההעלאה בכלל ואת סדרי-האיתות, ויגיש דו"ח נכון מתוצאות-הבדיקה ויחתום עליו; אם יגלה הדו"ח איזה מצב מסוכן צריך לתקן את הדבר מיד בטרם יסוכנו חיי אדם בשל מצב זה; את הדו"ח צריך לרשום בספר שיתנהל לתכלית זו, ולצד הדו"ח צריך לרשום את הפעולה שנעשתה לצורך תיקון המצבים המסוכנים שנתגלו ע"י הדו"ח. הדו"ח והרשימה בענין הפעולה שנעשתה ישאו תאריך.

30. במכרות מתכתיות יתקינו לכל מחפורת העומדת לשימוש מסילת-סולם ואותה מסילה צריך לגדור בעדה ולהבדילה מהשביל הלוליני.

31. במחפורות ששיפוען פחות מ-65° ויותר מ-30° או פחות מכן בקו מאונך, יתקינו מקומות-משען במרחקים של לא יותר מחמישים וחמישה רגל לאורך שיפועה של המחפורת.

32. במחפורות שיש בהן מסילות-סולם והמהוות זווית של 25° או פחות מכן בקו מאונך, יתקינו פלטפורמות או מקומות-משען (קולרים) במרחקים שלא יהיו יתרים על שלושים רגל ובאופן שתאי-בדיקה סמוכים לא ימצאו בקו מאונך.

33. (1) מלבד מסילות-הסולם במחפורות יתקינו שם עוד סולמות ושבילים שישמשו דרכי-מוצא הגונים מכל מקום-עבודה תחתי ובמשך שעות-העבודה, וצריך להתקין ולהחזיק אותם סולמות ושבילים, כדי הנחת-דעתו של המשגיח, אשר יוכל לדרוש גם התקנת פלטפורמות נוחות.
(2) סולמות מרחפים או מאונכים אסורים בשימוש, חוץ אם משמשים אמצעי זמני ואף זה לא ייעשה אלא בהסכמת המשגיח.

34. כל מקום-עבודה שיש בו אפשרות של שקע עילי צריך לקרותו יפה בקורות או לתמכו בדרך אחרת.

35. כל השבילים התחתיים יהיו מקורים יפה או מחוזקים בדרך אחרת, כשיהא צורך בכך לשם בטחון חייהם של העובדים בהם ועוברים דרכם, וגבהם יהא לא פחות מחמש רגל וחצי, אלא אם כן יפטור המפקח בכתב שביל מן השבילים מהוראות תקנה זו ביחס לגובה.

36. ההוראות דלקמן תחולנה על דרכי-סחיבה תחתיות: -
(I) (1) כשהסחיבה נעשית במכונות, פרט לקטרים ולמכשירי-הובלה, יש להתקין מכשיר-איתות על מנת לתת לנהג מכונות-הסחיבה אותות ברורים ממקומות נוחים לאורך כל דרכי-הסחיבה;
(II) כשהסחיבה נעשית ע"י כוח-הכובד וארכו של המישור הנטוי הוא יותר ממאה וחמישים רגל, חובה להתקין מכשיר-איתות טוב וברור למסירת סימנים בין מקומות-העמידה;
(III) כששיטת-הסחיבה כרוכה בה אפשרות שהקרונות יתפרקו ולא תהיה שליטה עליהן, יש לאחוז באותם אמצעי-מניעה שימנעו בעד תאונות ושיהיו טעונים אישור בכתב מאת המשגיח.
(2) אם התירו לבני-אדם לנסוע על פני דרכי-סחיבה יש להתקין מקומות-מפלט (כדי מידת-אדם) לאורך אותן הדרכים במרחקים של חמישים רגל, חוץ אם יש די מקום לריווח של שלושה רגל לפחות, שיוכל אדם לעבור בו לבטח בין הקרונות הנוסעת ובין צד הדרך; כל מקום-מפלט כזה וכל המבואות אליו יהיו תמיד נקיים מכל מכשול ומעצור.

37. לא יהא כל קשר תחתי עם מקומות-עבודה שיצאו מידי שימוש אלא אם כן

הוכיחו למשגיח כדי הנחת-דעתו שנקטו באמצעים מספיקים לבטחון חיי-אדם באותם מקומות-עבודה ובנסיבותיהם.

38. סמוך למקומות-עבודה העלולים לאצור בהם מקואות-מים מסוכנים, צריך להתקין תעלות-קדיחה במרחק של עשרים רגל לפנים, כאמצעי-זהירות מפני התפרצות של מים, ושום תעלה או ניקבה או כל חפירה אחרת לא ייעשו בתוך אותו מרחק ממקור-מים שיש בו משום סכנה.

39. לפחות ארבעה-עשר יום לפני שיעמדו לשימוש כל מיסדר-מכונות להולדת-כוח, חייב בעל המכרה או המורשה או המנהל להודיע למשגיח את דבר טיבו של המיסדר ופרטים על דבר כמות הכוח ועל דבר התכלית שלשמה ישמש המיסדר.

40. אם שווה כמות הכוח לשנים-עשר כוחות-סוס או ליותר מכן, יפקיד על המכונה מהנדס שיעיד עליו המפקח כי הוא בר-סמכא; אם כמות הכוח פחותה משנים-עשר כוחות-סוס אפשר להפקיד על המיסדר כל אדם בר-סמכא.

41. דודי-קיטור, מכונות אויר לחוץ, מכונות-חשמל שיש להן זרם למעלה מעשרים וחמישה וולטים, מעבירי גלי-מים, מניעים ומשאבות-כוח יהיו נתונים להשגחתו האישית של איש בר-סמכא או להשגחתם האישית של אנשים בני-סמכא שיתמנו לתכלית זו ע"י המנהל או להשגחתו האישית של מהנדס שהעיד עליו המפקח כי הוא בר-סמכא, ועליהם להיות במצב מתוקן ומובטח.

42. כל גלגל-תנופה וכל החלקים הגלויים של המנגנון המשמש במכרה או מסביב למכרה יהיו גדורים יפה, חוץ אם פיטרם מכך המשגיח במיוחד.

43. לכל דוד-קיטור יתקינו מד-קיטור ומד מים מתוקנים כל צרכם ולכל קלטן של אויר יחובר מד-אויר מתוקן, למען דעת את לחץ הקיטור, את גובה המים בדוד ואת לחץ האויר ולפחות פעם בשבוע יבדקם מהנדס.

44. מכונות-החשמל למיניהן וכל מובילי-החשמל יהיו מושמים ומוגנים באופן שיהא בו כדי למנוע אפשרות של תאונה מתוך פעולת-שוגג ובאופן שלא יביאו לידי דליקה בכל חלק מחלקי-הבנין.

45. לא יקלקל אדם בודון ולא יסיר בלי רשות ולא יפסול לשימוש כל גדר, סייג, ציפוי, ריפוד, סימני הוראות-דרך, מכשירי-איתות, אות, שרשרת-עלית, צלע, קרון-בלם, אינדיקטור, מסתם-בטחון, מד-קיטור, סולם-מדריך וכל מכשיר אחר וכל דבר אחר שהתקינהו במכרה או מסביב למכרה לבטחון חיי העובדים בו.

46. אם בזמן מן הזמנים יהא נראה למשגיח שאיזה דוד, מכונה או מכשיר אחר ממיסדר-המכונות נתונים במצב העלול לשמש סכנה או לגרום אבידה בנפשות או היזק ברכוש, ידרוש לעשות בהם אותם התיקונים או הדברים שיצינים בכתב למנהל, וגם יציין אם יש להפסיק את העבודה עד היעשות התיקונים או הדברים ההם, ואיזו מן העבודות יש להפסיק; התיקונים או הדברים שנצטוו לעשותם ייעשו כמצווה בהקדם האפשרי וכל עוד לא נשלמו תשבות העבודה עד למידה שצויינה.

איוורור

47. כל חלקי מסילה תחתית או מקום-עבודה תחתית וכל מקום אחר שיהא אדם מצוי שם יאווורו אותם, כדי הנחת-דעתו של המשגיח.

נקיון

48. בכל מכרה ומסביב לו ובכל מקומות-העבודה התחתיים יתקינו אמצעים מספיקים, כדי הנחת-דעתו של המשגיח, לשמירת הנקיון ולמניעת מפגעים; יש להתקיין מעונות מתאימים. על המנהל לקבוע ולהנהיג תקנות למניעת מפגעים ועליו לנקוט באמצעים המספיקים לשמירת כל מקומות-העבודה והדרכים התחתיים מכל לכולך, ועליו לנקוט באותם האמצעים שידרוש ממנו המשגיח כדי למנוע את מציאותם של יתושים ואת אפשרות ההתדבקות מן הטפיל הגורם לדלדול דם הכורים.

הארת מכרות בכלל

49. כל הנמצא בחלק בלתי-מואר של מכרה ישא עמו מאור המפיץ אור בכוח של נר אחד למצער (פרט למנורות-בטחון המשמשות במכרות-פחם), חוץ אם יפטור המשגיח את המכרה מהוראת תקנה זו בנידון מינימום של אור; כשיעייין המשגיח בבקשות לפיטורים אלה יביא בחשבון את הקשיים בהשגת מנורות מתאימות מצד אחד ואת הצורך במניעת מחלת רעידת העינים של הכורים מצד אחר.

50. תחנות טעינה, פריקה, איתות ועבודה יהיו מוארות כך שכל אדם העובד שם יראה ברור מה הוא עושה, וכל מקום אחר שעובדות שם מכוונות, פרט לקרוניות ומקדחים, יהא מואר כך שיהא אפשר להבחין ברור בחלקים הגלויים של המכוונות המתנועעים במהירות פחות ממאה וחמישים רגל לרגע; יכול המשגיח לפטור כל מקום מהוראות אלה או לשנות את ההוראות הללו, כולן או מקצתן, במסיבות יוצאות מן הרגיל ובתנאי שיהיו ערוכות מספיקות.

חמרי-פיצוץ, קדיחה ופיצוץ

51. חמרי-פיצוץ במכרה או מסביב לו לא ישאו אותם אלא בקופסאות העשויות במיוחד לדבר זה ומדוגמא שאושרה ע"י המפקח, אלא שיהא מותר להוציא מן המחסן חמרי-פיצוץ לשימוש תכוף בתבות או בסלסלות מובטחות שלא יכילו יותר מחמש ליבראות חמרי-פיצוץ ביחד עם פתילי-ההצתה.

52. החסנת חמרי-פיצוץ בחלק התחתית של מכרה תהא אסורה, פרט למקרים אלה:

- (א) כמות קטנה של חמרי-פיצוץ ונפצים שלא תהא יתרה על הכמות המאושרת מטעם המשגיח בכתב, יהא מותר לשמור בתבות מדוגמא מאושרת; הנפצים יהיו נשמרים בריחוק-מקום מחמרי-הפיצוץ והקופסאות תעמודנה באופן שלא יהא חשש סכנה שמא תתפוצץ או תידלק אחת מהן ע"י התפוצצותה או דליקתה של קופסה שניה או בכל דרך אחרת;

(ב) כשאין מפוצצים בעת ובעונה אחת את כל החורים שהוכנו לפיצוץ צריך לשמור בינתיים את חמרי-הפיצוץ של החורים הבלתי-טעונים במרחק בטוח; צריך לשמור אותם לפחות שלושים רגל הרחק מן הנפצים, וצריך למסרם לפיקוחו של אדם האחראי להם ולשימם במקום שאין שם חשש להתפוצצותם או לדליקתם.

53. אין להוציא ממחסן המכרה חמרי-פיצוץ למעלה מן הכמות הדרושה לשימוש באותו יום; ושום אדם, זולת המנהל, סגן-המנהל או מי שנתאשר בכתב ע"י המנהל, לא יחזיק לעולם ברשותו את המפתח של מחסן המכרה לחמרי-פיצוץ; מחסן המכרה יהא נעול כשאין מוציאים מתוכו חמרי-פיצוץ והוא צריך להתאים להוראותיה של כל פקודה הדנה בהחסנת חמרי-פיצוץ.

54. חמרי-פיצוץ שלא השתמשו בהם יוחזרו בו ביום למחסן חמרי-הפיצוץ ובינתיים יש לשים אותם במקום מובטח ובלתי-נעול שיתקינוהו לתכלית זו; כל המוצא חומר-פיצוץ יקחהו מיד לאותו מקום כדי שיוחזרו בו-ביום למחסן חמרי-הפיצוץ.

55. לא ייכנס אדם למחסן באור חשוף.

56. כל התקנות של חלק זה הדנות בחמרי-פיצוץ באות להוסיף על כל אותן התקנות האחרות בנידון חמרי-פיצוץ הנהוגות בתוקף כל חוק ולא לגרוע מהן.

57. משנעשית עבודת-קדיחה בסלעים המכילים כמות גדולה של חומצת-צורן ושהאבק היוצא מתוכם עלול להביא לידי שחפת ליפית, צריכים החורים להיות רטובים למדי כדי למנוע ככל האפשר בעד האבק מלהיפלט אל האויר.

58. לא ישמש אדם כיורה אלא אם כן הורשה לכך מטעם המנהל; בכל מכרה מסויים, שאינו מכרה קטן, יכול המשגיח לדרוש ששום אדם לא ישמש כיורה אלא אם כן נבחן ע"י המשגיח וקיבל ממנו תעודת-כושר; במקרים אלה יבחן המשגיח מיד את המועמדים באותו מכרה; ויכול המשגיח לבטל אח"כ אותן התעודות אם יש סיבה מספקת לכך.

59. בזמן טעינת החורים יש להרחיק למקום בטוח את כל המאורות וחמרי-הבערה; בשום מכרה שהוא לא יעמיד אדם מאור על קופסה שיש בה חמרי-פיצוץ, ולא יחזיקו מעל לקופסה כזאת.

60. כשטוענים חורים באבקת-פיצוץ אסור להשתמש בשום דקר, מגרד, מוט או מכשיר לסתימה עשויים ברזל או פלדה ואסור לחוץ בכוח חומר-פיצוץ לתוך חור ואסור להקיש עליו כשהוא בקרקעית החור; לא ישמשו אלא בחול דליל, בחומר רך או במים כחומר-סתימה לאבקת-פיצוץ המחייבת השתמשות בנפץ; אם משתמשים בחול או בחומר לשם סיתום צריך לשים סמוך לגולת-הפיצוץ פיסת-נייר עבה שארכה כאינטש אחד; צריך להעמיק את חומר-הסיתום כדי ששה אינטשים לפחות; אסור לתחוב בכוח את חומר-הסיתום אלא כשטוענים את החורים באבקת-שריפה בלבד ובפתיל-הצתה, ובמקרה זה חובה להשתמש במכוש של עץ או מקל-בטישה עשוי עץ.

61. אסור להצית גילטינה של פיצוץ וחומר-פיצוץ על מנת להעביר בהם את פתילי-השריפה ואסור להשתמש בהם לשום תכלית אחרת אלא לתכלית שהם יעודים לה מלכתחילה.

62. בטרם יפוצצו חור צריך להזהיר כראוי את האנשים שבקרבת-מקום ע"י הכרות אות-היריה ומספר היריות שעומדים לירות; ליד המבואות המוליכות אל מקום שעומדים לירות בו יעמידו משמר מספיק כדי שלא יקרב אדם בשגגה אל מקום-היריות עד כדי לסכן את עצמו.

63. בטרם יירו יריה במקום העלול להתפוצץ כולו ע"י הניפוץ באופן שההתפוצצות תחדור למקום אחר חייב היורה לברר לעצמו ששום אדם לא נמצא אותה שעה בצד השני בקרבת-מקום מסוכנת, ועל היורה לאחוז באמצעי-זהירות לבלי תת לאנשים להתקרב סמוך למקום זה עד שנתפוצצו כל היריות או עד שנודע כי החורים לא נתפוצצו.

64. אסור לקדוח חור שכבר טענוהו פעם ואסור ליטול מתוכו אבקת-פיצוץ הן לפני היריה והן לאחר שלא נתפוצצה האבקה; אסור להעמיק חורים או לטפל בחורים שנשארו במצבם הקודם לאחר ניפוץ חמרי-הפיצוץ; כל חור צריך לקדחו ככל האפשר הרחק מחור ישן ולעולם לא יקדחו חור בגבולות רגל אחת מן הנקודה הקרובה ביותר של חור שלא נתפוצץ.

65. חורים הנקדחים בפני אדמה סמוך לחור שלא נתפוצץ, צריך לקדוח אותם כך שלא תתנגש הקדיחה בחור הטעון באבקת-פיצוץ שלא נתפוצצה.

66. אם בשעת חילוף-משמרת נשאר חור שלא נתפוצץ צריך לסמן את החור באופן ברור ע"י שיקיפוהו בעיגול של סיד ברוחב של ששה אינטישים, וצריך להודיע את הדבר לראש המשמרת הבאה או לאיש הממונה עליה והלה יזהיר את הפועלים הניגשים לעבודה סמוך למקום שלא נתפוצץ להתרחק כדי מרחק בטוח מן המקום שהוא עד שיפוצץ המקום.

67. בטרם יתחילו בעבודה לאחר הניפוץ חייב היורה או הממונה על העבודה ללכת ראשון אל מקום-העבודה וכל זמן שלא הודיע שהמקום בטוח בתכלית לא יקרב לשם שום אדם אלא בשעת דחק או במקרה של תאונה.

עובדים

68. כל שלא מלאו לו ארבע-עשרה שנה אסור להעבידו מתחת לאדמה ואסור להעביד אשה מתחת לאדמה אלא בהסכמת המפקח.

תאונות

69. אם היתה תאונה שגררה עמה אבידה בנפש או חבלה בגוף, הרי כל מי שהיה נוכח בשעת התאונה או שנמצא בחברת איש שנהרג או נפצע או מי שגילה את

התאונה יהא אחראי לכך שהדבר ייודע למנהל, אם ע"י שימסור את הידיעה ישר למנהל המכרה או לפקיד הגבוה ממנו; אם מסר את הידיעה לפקיד גבוה ממנו יהא אותו פקיד גבוה אחראי אחריות אישית לכך שהדבר ייודע למנהל, כאמור לעיל.

70. כל תאונה שקרתה במכרה או מסביב לו ושנסתיימה במוות או בחבלה יודיעו עליה מיד למפקח, ובמשך עשרים וארבע שעות צריך להגיש לו דו"ח שיפרט כיצד, אימתי והיכן קרתה התאונה.

71. אם לאחר שהודיעו על דבר-תאונה נגרם מוות כתוצאה מן התאונה, צריך להודיע למפקח את דבר המוות.

72. (1) חובה לשמור תמיד הכן לשימוש כמות סבירה של מכשירי עזרה ראשונה.
(2) בכל מכרה, פרט למכרות קטנים, יכול המפקח לדרוש שילמדו אדם או בני-אדם את השימוש במכשירים האלה וכי יתקינו בנין שיוכלו לרפא בו חולים בשלווה ובנוחיות סבירה.

תרשימים

73. (1) המפקח רשאי לדרוש מאת בעלו או מורשה-בעלו של מכרה, שנעשתה בו עבודת-פיתוח שיש בה בסך-הכל כדי יותר ממאה רגל מחפורות, שבילי-סולמות, מישרים ושבילים מצטלבים, להעסיק אחת בכל ששה חדשים או לפרקים יותר תכופים, אם יהא צורך בכך, מודד שיש לו רשיון כחוק לעסוק במקצוע זה בישראל על מנת שיכין את התרשימים והחתכים דלקמן בשתי העתקות (והעתק אחד יהא על בד, אם תבוא דרישה על כך) ובהתאם להוראות הטכניות של המפקח: -

- (א) תרשים כללי של פני הקרקע;
 - (ב) תרשים של מקומות-העבודה;
 - (ג) בליטות מאונכות וארכיות של העבודות בכל שכבה ושכבה או בכל מכמן של מחצבים, מקום שהשיפוע הממוצע הוא יותר מ-45°;
 - (ד) חתכים מצטלבים בזוויות ישרות אל הבליטה הארכית באותם מרחקים או באותו מצב שידרוש המפקח.
- (2) תרשים-המכרה המקורי יהא שמור במכרה והעתק הימנו יימסר למפקח.

74. קני-המידה לתרשימים של פני הקרקע יהיו 1 ל-1,500 או 1 ל-1,000 או 1 ל-2,500; קני-המידה לתרשימים תחתיים יהיו 1 ל-500 או 1 ל-1,000.

75. (1) התרשים הכללי של פני הקרקע יראה -
(א) את מצב כל המבנים שעל פני הקרקע ומצב כל המחפורות והעבודות המגיעות עד פני הקרקע;
(ב) כל מסילות-הברזל, הנהרות ודרכי-הציבור החוצים את אדמת המכרה;
(ג) גבולות השטח שיש לבעל-המכרה זכויות עליו;

- (ד) קווים המראים את הגבהים במרחקים מאונכים של עשרים רגל.
 (2) התרשימים והחתכים יראו את כל המחפורות והמישרים, שבילי-הסולמות, ההגבהות, המדרגות ועפר-המילוא של השכבה העליונה או של המכמן ויצינו את מצב המחפורות, השבילים המצטלבים והחפירות האחרים.
 (3) התרשימים והחתכים יראו גם את השינויים בעביים, בטיבם ובערכם ובמשקעיהם של הכפים או המכמנים, את מצבם, גדלם וטיבם של המעברים המצטלבים והבקעים ופרטים אחרים בדבר משקעם וטיבם של צוקי הסביבה, ככל אשר ידרוש המפקח או המשגיח.

76. (1) כשמסתלקים ממכרה חובה לשלוח אל המפקח תרשים נכון מן המכרה כמו שהיה ביום שהסתלקו הימנו.

(2) תרשים כזה יראה -

- (א) גבולות מקומות העבודה במכרה או גבולות שכבות הביניים, ובכללם לא רק את מקום התחלת העבודות אלא אף את הסתעפויותיהן והמשכיחן עד ליום שהסתלקו מן המכרה;
 (ב) עמודי המחצבים שנשארו ללא ניצול;
 (ג) מצבם, כיוונם והיקפם של כל שכבת ביניים, עורק או רצועה ושל כל תשבורת גלויה בכל שכבת ביניים או בשכבת הביניים, הכל לפי הענין, השלכתה המאוונכת, ושל כל סחף ובקע מתפרץ;
 (ד) מצב העבודות ביחס לפני הקרקע;
 (ה) כיוונו הכללי ושיעורו של משקע השכבה;
 (ו) עמקה של כל מחפורת, ואם זוהי שכבת ביניים - עמקה של כל מחפורת מפני הקרקע עד לאותה שכבת ביניים;
 (ז) חתך לעומק של השכבה, ואם דבר זה אינו אפשרי, חתך מכל שכבת ביניים שבמכרה או משכבת הביניים האחת, הכל לפי הענין.
 (3) לצורך תקנה זו יהא דינם של מכרה או שכבת ביניים כאילו הסתלקו מהם אם -
 (א) לא עבדו בהם במשך שנים-עשר חודש, או
 (ב) לא החזיקו את השבילים ואת העבודות במכרות במצב שיהא אפשר לגשת אליהם.

דו"חות

77. חייב מנהל המכרה לדאוג למשלוח הדו"חות דלקמן למפקח בשלושה העתקים -

- (א) דין-וחשבון שיערך אחת בכל רבע שנה, בו יירשם המספר הממוצע של העובדים במכרה; מספר הפועלים העובדים מתחת לקרקע ומספר הפועלים העובדים על פני הקרקע יצוינו כל אחד ואחד לחוד;

- (ב) דין-וחשבון שייערך אחת בחודש, בו תירשם תפוקת החודש החולף;
 (ג) דין-וחשבון שייערך אחת בכל רבע שנה, בו יירשם מהלך התפתחות העבודה ברבע השנה החולף;
 (ד) דינים-וחשבונות אחרים שידרוש המפקח.

(תיקון 1938)

חלק ג' (בוטל)

התוספת השלישית

(סעיף 104(3))

(תיקון החשמ"ז)

חלק א'

אגרותבשקלים
חדשים

100	(1) היתר חיפוש, היתר חקירה או ויתור על חקירה, רשיון חיפוש, חידוש רשיון, חיפוש או ויתור על רשיון חיפוש - עד 10 קמ"ר
10	למעלה מ-10 קמ"ר, לכל 10 קמ"ר נוספים או חלק מהם
50	(2) חידוש של היתר חיפוש
60	(3) רשיון חיפוש שנתי על 200 דונם או חלק מהם
190	(4) זכות כרייה או חידוש זכות כרייה
950	(5) חוזה חכירה לכרייה או ויתור עליו
375	חוזה לחכירת פני הקרקע על פי הוראות סעיף 53 לפקודה, חידושו של חוזה כאמור או ויתור עליו
100	(6) רשיון שנתי של סוחר

חלק ב'

(תיקון התשמ"ז)

דמי חכירה

דמי החכירה שישולמו

בשקלים חדשים לשנה		
50	(1) בעד זכות כרייה - לפי 100 מטר או חלק מהם, כשהשטח הוא לאורך נחל או לכל דונם או חלק ממנו, בכל מקרה אחר, או בעד מתן אופציה לזכות כרייה כאמור	
100	(2) חוכר בחוזה חכירה לכרייה (א) אם חוזה החכירה הוא לכריית מחצבים מתכתיים יקרים או בעד מתן אופציה לחכירה לכרייה כאמור - לכל דונם או חלק ממנו	
15	(ב) אם חוזה החכירה הוא לכריית מחצבים מתכתיים שאינם יקרים או בעד מתן אופציה לכרייה כאמור - לכל דונם או חלק ממנו	
10	(ג) אם חוזה החכירה הוא לכריית מחצבים בלתי מתכתיים שאינם יקרים או בעד מתן אופציה לכרייה כאמור - לכל דונם או חלק ממנו	

חלק ג'

(תיקון התשי"ט)

תמלוגים

(א) התמלוגים שישולמו:

- (1) בעד מחצבים יקרים או בעד מתן אופציה לחכירת מחצבים כאמור - לפי הסכם בין המחכיר לבין החוכר, אולם לא פחות מחמישה אחוזים למאה מן המחצב או משווי כשהוא במכרה;
 - (2) בעד מחצבים שאינם יקרים או בעד מתן אופציה לחכירת מחצבים כאמור - שני אחוזים למאה מן המחצב או משווי כשהוא במכרה.
- (ב) שווי של מחצב כאמור בסעיף קטן (א) ייקבע לאחד בינואר בכל שנה בדרך הסכם בין המחכיר לבין החוכר, ואם אין הסכם כאמור - בדרך בורות כפי שנקבע בפקודה;

בהערכת השווי יובא בחשבון השווי הממוצע של החומר הגלמי שנכרה בשנה הקודמת שייקבע לפי מחיר החומר הגלמי בשוק החפשי, ובהעדר מחיר כאמור - על בסיס המחיר שאפשר להשיגו בעד התוצרת המזוקקת או המוגמרת בניכוי הוצאות הזיקוק, העיבוד, ההובלה והשיווק בצירוף תוספת של עשרה אחוזים למאה.

(ג) המפקח רשאי להפחית את התמלוגים על כריית מחצבים בנפת באר שבע או לוותר עליהם לתקופה של שלוש השנים הראשונות מיום מתן זכות הכרייה עליהם או חוזה החכירה לכרייה.

התוספת הרביעית

(סעיף 109(1))

רשיון חציבה¹

(חיקונים: התש"ט,
התשי"ג,
התשי"ט,
התשמ"ז)

התוספת החמישית

(סעיף 109(1))

אגרות מחצבות

בעד הרשיונות לפי סעיף 109(1) לפקודה ישולמו האגרות המפורטות להלן, ודין חלק של שנה, דונם או מטר כדין השלם:

בשקלים חדשים	
190	(1) מחצבות אבני סיד, אבני חול, אבן חול סידני, צפחה, בזלת, כורכר, חמר, קאולין או גבס - עד שני דונם
24	בעד כל דונם נוסף, עד 10 דונם
20	בעד כל דונם מעל 10 דונם
190	(2) מחצבות שיש - ללא הברדל מקום המחצבה, עד 2 דונם
470	למעלה מ-2 דונם, עד 10 דונם
950	למעלה מ-10 דונם, עד 25 דונם
20	למעלה מ-25 דונם, לכל דונם
10	(3) חול או חציץ, לכל שנה ולכל 100 מטר של ואדי, או לכל דונם

(סוף הפקודה)

1. הושמט.